

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1985

ΑΡΙΘ. 4

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Σχέσις στρατευομένης καὶ θριαμβευούσης Ἐκκλησίας. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἡ Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου. — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγητοῦ Παν)μίου Θεσσαλονίκης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Μητροπ. Ὑδρας Ἰεροθέου, Ἱερεὺς Ἀναστάσιος Δραπανιώτης (1902—22.10.1984). — Ἀρχιμ. Συμεῶν Χατζή, Ἱεροκέρυκος, Τὸ διδακτικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σήμερα. — Γιώργου Θεοτοκά, Ἡ συνάντησις. — Ἀρχιμ. Πύλου Ἀθανάτου, Γραμματέως Τύπου Ἱ. Συνόδου, τὸ Τριῶδιον. — π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Οἱ «νέες αἵρέσεις» στὴν Εὐρωβουλῇ. — Βασ. Μουστάκη (†), Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμφών. — Ἐπίκαιρα. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις πού ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιούχοι τοῦ TAKE.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασία 3-
157 72 Ἀθῆναι, Τηλ. 77.87.978.

ΣΧΕΣΙΣ ΣΤΡΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΕΥΟΥΣΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ αὐριανὴ ἡμέρα εἶναι ἀφιερωμένη στὸ Ψυχροβάδιο, κατὰ τὸ ὅποιον δεόμεθα «ὡπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ αἰώνιου ἀναπαύσεως... πάντων τῶν ἀπὸ περῶτων ἕως περῶτων τῆς Οἰκουμένης κεκοιμημένων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, πατέρων, προπατέρων, πάππων, προσάππων, γονέων, ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ συγχωρηθῆναι αὐτοῖς πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον».

Τὸ Ψυχροβάδιο ἐπισημαίνει ἔτσι ἰδιαίτερα τὴν ἀμοιβαία σχέση μετὰ τὴν θριαμβευομένη καὶ στρατευομένη Ἐκκλησίας. Ἡ σχέση αὕτη ἐξαιρεῖται καὶ σὲ κάθε Θ. Δειπουργία, διότι στὴν Ἀναφορὰ τῆς καθορίζεται ὁριτῶς, ὅτι ἡ Θεία Ἐὐχαριστία προσφέρεται ὄχι μόνον γενικῶς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων, ἀλλὰ καὶ ξεχωριστὰ «ὡπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπανοσασμένων Προπατέρων, Πατέρων, Πατριαρχῶν, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Κηρύκων, Εὐαγγελιστῶν, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Ἐγκρατευστῶν», ὑπὲρ πάντων τῶν τετελειωμένων καὶ «ἐξαιρέτως ὑπὲρ τῆς παναγίας, ἀχαρίτων... Θεοτόκου... Μαρίας».

Ἡ σχέση ὅμως τῆς στρατευομένης καὶ τῆς θριαμβευομένης Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μονόδρομος, ἀλλὰ δρόμος διπλῆς κατευθύνσεως. Δὲν προσερχόμαστε μόνον ἐμεῖς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων, μὰ καὶ αὐτοὶ ὡς «τετελειωμένοι» προσερχονται καὶ προσέχουν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐφ' ὅσον «πολὴ ἰσχὺς δέησις δικαιοῦ» (Ἰακ. ε', 16), ἡμποροῦμε κατ' ἐξοχὴν τοὺς μετασιάντας ἁγίους νὰ τοὺς ἐπικαλούμεθα τόσον στὴ λατρεία ὅσον καὶ στὶς ἰδιωτικὲς προσερχῆς ὡς πρόσβεις καὶ ἱκέτας πρὸς τὸν Θεὸ ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἀλλὰ πῶς οἱ τετελειωμένοι ἅγιοι, πὸν βρίσκονται στοὺς οὐρανοὺς λαμβάνουν γινῶσι τῶν προσερχῶν μας; Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι δυνατὸ νὰ δοθῇ ἡ ἐξῆς ἀπάντησις: Ἐὰν στὰ ἀνθρώπινα πλαίσια ἔχουν τελειοποιηθῇ οἱ τηλεπικοινωνίες καὶ μποροῦμε σὲ μιὰ στιγμή νὰ ἐνημερωνώμαστε γιὰ τὰ συμβαίνοντα ἀκόμη καὶ σὲ ἀπώτατα σημεῖα τοῦ πλανῆτιον μας, πολὺ περισσότερο ἢ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐξασφαλίσει τὴν ἐπικοινωνία τῶν ἐπὶ γῆς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοὺς εὐδοσκομένους στοὺς οὐρανοὺς. Ἡ ἐπικοινωνία αὕτη δὲν γίνεται μετὰ ἐπιστολῆς, οὔτε μετὰ τηλεγραφικῆς ἢ τηλεφωνικῆς ἢ ἄλλης ἀσύρματης καὶ ραδιοφωνικῆς συσκευῆς, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀσυγκρίτως τοῦτων ὑπερέχουσα ἀποκάλυψι τοῦ Τριῶδικου Θεοῦ, «αὐτὸ τὰ πάντα εἰδότης καὶ τοῦτων ὅσα βούλεται τοῖς πιστοῖς τῶν δούλων ἀποκαλύπτει» (Κριτοπούλου Ὁμολογία εἰς Παν. Τρεμπέλα, Δογματικὴ, τόμ. 2, Ἀθήναι, 1959, σελ. 416).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Η Ω, Δ Η Τ Η Σ Θ Ε Ο Τ Ο Κ Ο Υ *

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

10. Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΕΛΕΟΣ

«Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάν και γενεάν
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν»

Χαρακτηριστική διαφορά, μεταξύ τῆς Παλαιᾶς και τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἶναι: ὅτι κατὰ μέ τὴν Π.Δ. οἱ ἄνθρωποι ἐσκέπτοντο τὸν Θεὸν ὡς φοβερόν «Κύριον Σαβαώθ», και ὡς αὐστηρὸν τιμωρὸν τῶν ἀνθρωπίνων ἀμαρτιῶν, ἐνῶ κατὰ τὴν Κ.Δ. ἡμεῖς ἀντιλαμβάνομεθα τὸν Θεὸν ὡς γεμάτον ἀπὸ ἀγάπης, ἀπὸ ἔλεος και εὐσπλαγχνίας.

Αὐτὸ «τὸ ἔλεος» τοῦ Θεοῦ —ἐν ἀρχῇ τῆς Κ.Δ.— τὸ ὑπογραμμίζει: ἡ Παναγία εἰς τὴν ὁδὴν Τῆς πρὸς Αὐτόν. Ἦρχισε μέ τὰς λέξεις «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον» και προσθέτει μετ' ὀλίγον τὴν φράσιν: «... και τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάν και γενεάν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν». Ἐξάγει τοιοῦτρόπως τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ και λέγει: ὅτι τὸ ἔλεος και ἡ φιλανθρωπία Του θὰ ἐκδηλώνονται εἰς τὰς γενεὰς τῶν φοβουμένων Αὐτόν και σεβομένων τὸν Νόμον και τὰς ἐντολάς Του.

1. Βεβαίως και κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Π.Δ. ὁ προφητὰνὰς Δαβὶδ δὲν παραλείπει: γὰ διακηρύξει ὅτι εἶναι «οἰκτίρων και ἐλεήμων ὁ Κύριος, μακροθυμος και πολυέλεος: οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνησθεῖ... ὅτι ἐκράταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν» (Ψαλμ. 102, 8, 11). Ἄλλος δὲ Ψαλμὸς (135) ἔχει συνεχῆ ἐπιφθόν, εἰς ὅλους τοὺς στίχους του, τὴν φράσιν: «ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ». Ἀπὸ αὐτὴν μάλιστα τὴν ψαλμικὴν φράσιν προέρχεται ἡ λέξις «πολυέλεος», ἡ ὁποία ἀποδίδεται εἰς τὸν Θεόν, διὰ γὰ τὸν ἴσον τὸ ἀνεξάντλητον ἔλεός Του, ποὺ ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν ζωὴν και εἰς ὅλας τὰς γενεὰς τῶν ἐπικαλουμένων Αὐτόν. Ψαλμικὴ ἐπίσης εἶναι και ἡ ἐλπίς και θεβαιότης τοῦ πιστοῦ και εὐσεβοῦς ἀθρώπου: «τὸ ἔλεός σου, Κύριε, καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου (22,6). Αἰσθάνεται δηλ. ὁ πιστός ὅτι: ὁ Θεός, οὕτως εἰπεῖν, συνεχῶς μᾶς «κυνηγάζει» μέ ἀγάπην και θέλει: γὰ μᾶς ἀγκαλιάσει μέ στοργήν, ὅπως ἐκείνη ποὺ ἔχει: ἡ μητέρα, ἡ ὁ πατέρας, ποὺ κυνηγάζει τὸ παιδί του γὰ γὰ τὸ πιάσει, ὄχι: πρὸς τιμωρίαν, ἀλλὰ γὰ γὰ τὸ σφιέξῃ στὴν ἀγκαλιά του, γὰ τοῦ δεῖξῃ

τὴν ἀγάπην του και γὰ τὸ προστατεύσῃ ἀπὸ κάθε κινδύνου. Καθ' ὅμοιον τρόπον «καταδιώκει», μέ τὸ ἔλεός Του και τὴν χάριν Του, τοὺς ἀθρώπους, διὰ γὰ τοὺς προσφέρει κάλυψιν και ἀσφάλειαν «ἐκ παντοίων κινδύνων» και πρὸ πάντων τὴν αἰώνιον ζωὴν και σωτηρίαν.

2. Ὅσον ὅμως και ἀν προαναγγέλλεται: ὑπὸ τῆς Π.Δ. τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, εἶναι: «κ α ι γ ἡ ἐ ν τ ο λ ῆ» και «κ α ι γ ἡ δ ι δ α χ ῆ» «ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ και Πατρὸς» και κατ' ἐξοχὴν γινώρισμα τῆς Καινῆς Διαθήκης (Ἰω. ια' 34, Πράξ. ιζ' 19, Β' Κορ. ιγ' 13).

Ἐν τούτοις ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, οἱ κατὰ τεκμήριον ἄνθρωποι τῆς χάριτος, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης, δὲν διστάζομεν γὰ κάνομεν κατάχρησιν «τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος (τοῦ Θεοῦ) και τῆς ἀνοχῆς και τῆς μακροθυμίας» Του (Ρωμ. β' 4). Διὰ τοῦτο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ Ἀποστ. Παύλου, ἐπιστᾶ τὴν προσοχὴν μας. Καὶ θέτει: ἐνα ἐρώτημα: «τί οὖν; ἀμαρτήσομεν ὅτι... ἐσμεν... ὑπὸ χάριν;» (αὐτ. ζ' 15). Δηλ., ἐπειδὴ ὁ Θεός μᾶς περιβάλλει: μέ τὴν χάριν Του και τὸ ἔλεός Του, ἐπιτρέπεται ἡμεῖς γὰ κάνομεν κατάχρησιν αὐτῆς τῆς ἀγάπης Του και γὰ λέγομεν καθ' ἑαυτοὺς «ὅς ἀμαρτάνομεν! ὁ Θεός εἶναι πολυεὐσπλαγχνος και μᾶς συγχωρεῖ!». Ὅχι: δεβαίως. «Μὴ γένοιτο» (αὐτόθι).

Παρατηρεῖται: ὅμως αὐτὸ και εἰς τὴν σκέψιν μας και εἰς τὴν τακτικὴν μας. Δὲν θέλομεν γὰ ἀναλογιζόμεθα τὸν ἔλεγον και τὴν αὐστηρότητα τοῦ Θεοῦ. Δὲν θέλομεν γὰ σκεπτόμεθα ὅτι: ὁ Θεός εἶναι Νομοθέτης και Νομοδότης: ἀξιοῖ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν και γίνεται τιμωρός εἰς τοὺς παραβάτας, τοὺς ἀμαρτάνοντας ἀφόδως και ἀσυστόλως.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν προσθέτει: ὁ θεοῖς Ἀπόστολος, ὅτι: δὲν πρέπει: ὁ χριστιανὸς γὰ παρουσιάζεσθαι: «ἀγνοῶν ὅτι: τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν ἄγει» (Ρωμ. 6' 4). Μὴ λησμονῆς λοιπόν, ἄνθρωπε: και μὴ ἀγνοῆς, χριστιανέ, ὅτι: αὐτὴ ἡ «χρηστότης» (ἡ ἐπιείκεια, τὸ ἔλεος, ἡ εὐσπλαγχνία και μακροθυμία) τοῦ Θεοῦ ἔχει: κάποιον σκοπόν, τ.ε. ἀποδέπει: γὰ σὲ ὀδηγήσῃ εἰς μετάνοιαν. Μὴ ἀμαρτάνης ἀφόδως: και μὴ ἐξακολουθῆς γὰ εἶσαι: ἀδιάφορος. Ὁ Θεός μακροθυμεῖ μέν, ἀλλ' ἡ μακροθυμία Του εἶναι: διὰ σὲ πίστωσης χρόνου, διὰ γὰ ἔλθῃς εἰς μετάνοιαν.

Δὲν παραλείπει: ὁ Πανάγαθος Θεός, γὰ μᾶς κάνῃ γύβεις: διὰ τῆς συνεδήσεως, γὰ μᾶς δίδῃ φωτισμόν, ἀλλά

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 21 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

καὶ τὰς καταλλήλους ἐξωτερικὰς περιστάσεις, διὰ τὰ μᾶς παρακινῶν εἰς μετάνοιαν, διὰ τῶν ὅσων μᾶς συμβαίνουν, εὐχαρίστων ἢ λυπηρῶν, εἰς τὴν ζωὴν. Καὶ δὲν πρέπει γὰρ ἀφίνομεν τὰς εὐκαιρίας· ἀλλ' ὀφείλομεν γὰρ ἐπωφελοῦμεθα τῶν περιστάσεων πού μᾶς δημιουργεῖ ἐν τῇ σοφίᾳ Του ὁ Θεός, ἐκδηλῶν παντοιοτρόπως τὸ ἔλεος Αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς.

3. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος προσθέτει εἰς τὴν ὠδὴν Τῆς, ὅτι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι συνεχὲς καὶ ἐκτείνεται: «εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς φοβοῦμένοις αὐτόν».

Ἡ μεγαλύτερη ἐκδήλωσις τοῦ ἔλεους τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ ὅτι ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον («οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν...» Ἰω. γ' 16).

Ὅταν δὲ ἡ Παναγία ἀνυμνοῦσε καὶ διεκήρυττε «τὸ ἔλεος αὐτοῦ», εἶχε προηγηθῆ ὁ Εὐαγγελισμὸς Τῆς. Ἦδη ἐκυφορῶσε τὸν Χριστόν, τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Καὶ διακηρύττει πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς τὰς «γενεὰς» τῶν ἀνθρώπων, τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας:

Ἄνθρωποι, εἶναι πλέον εἰς τὴν διάθεσίν σας ὁ Σωτῆρ καὶ ἡ σωτηρία. Αἱ γενεαὶ πού θὰ ἐπακολουθήσουν δὲν θὰ ἔχουν γὰρ φοβοῦνται τὴν ἀρχαίαν κατάραν πού θαρῶνε τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Διότι ἔρχεται —ἦλθεν ὁσονοῦπα— ὁ Χριστός. Ἐπωφεληθῆτε τοῦ ἔλεους Του.

Ἐπάρχει: «συγγνώμη καὶ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν». Καὶ παρέχεται αὐτῇ ἡ «σωτήριος χάρις τοῦ Θεοῦ» (Τίτ. 6' 11) «τοῖς φοβοῦμένοις αὐτόν». Στους ἀνθρώπους πού ἔχουν φόβον Θεοῦ.

Ἄν λείψῃ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἀθεόφοδοι, τὰ ἐπακόλουθα εἶναι ὀλέθρια. «Ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας» (Ἐφ. ε' 6). Καί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἄνθρωποι θρησκευτικῶς ἀδιάφοροι, πού δὲν λογαριάζουν τὸν Θεόν καὶ τὸν ἦθικόν νόμον Του, καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα καὶ δι' ὅτι ὁ Θεὸς παραγγέλλει, δὲν μποροῦν γὰρ περιμεῖναι «ἔλεος» καὶ χάριν, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς μετανοίας.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος μετανοήσῃ —ὅσον μεγάλα καὶ ἂν εἶναι αἱ ἁμαρτίαι του, ὅσον πολλὰ καὶ ἂν εἶναι, καὶ ὅσον μακροχρόνια ἂν ὑπῆρξαν— σὲ ὅποιανδήποτε ἡλικίαν καὶ οἰανδήποτε στιγμὴν τῆς ζωῆς του ἂν ἐνεργοποιηθῆ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκδηλωθῆ ἡ μετάνοια, ὁ Θεὸς εἶναι ἕτοιμος γὰρ «ἀμνηστεύσῃ» τὰ κακῶς γενόμενα καὶ γὰρ ἐπιδαψιλεύσῃ «τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβοῦμένους αὐτόν». Ἄς μὴ ὑστερήσῃ κανεὶς, ἀδελφοί.

11. Ο ΒΡΑΧΙΩΝ ΚΥΡΙΟΥ.

«Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεκόσμησεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν».

Τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ εἶχεν αἰσθανθῆ ἑξαίρετως ἡ Παναγία, μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, ἀφοῦ διὰ τῆς θείας αὐτῆς δυνάμεως εἶχεν ἀρχίσει εἰς Αὐτὴν ἡ κυοφορία τοῦ Θεοανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ σπεύδει γὰρ τὸ δια-

κηρύξει, «ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ Δυνατός». Συνεχίζει δὲ τὴν ἐξύμνησιν τῆς δυνάμεως τοῦ Ὑψίστου, λέγουσα: «ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι: αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν».

Θὰ ἐξηγήσωμεν τὸ νόημα τῶν λόγων Τῆς τούτων.

1. Ἡ Παναγία ἐγνώριζε πόσον εἶχεν ἐκδηλωθῆ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν διαδρομὴν τῆς ἱστορίας τοῦ περιουσιῦ λαοῦ Του, πρὸς προστασίαν αὐτοῦ καὶ πρὸς τιμωρίαν καὶ πάταξιν τῶν πολεμίων του.

Ἀλλὰ τώρα ζῆ ἡ Ἰδία τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν πραγματικότητα τὴν θαυμαστοτέραν ἐκδήλωσιν τῆς θείας παντοδυναμίας. Ἡ πάναγνος καὶ ἀχραντος αὐτῇ Παρθένος γίνεται Μητέρα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν κυοφορεῖ ὡς ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν, μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, «Πνεῦμα Ἄγιον... καὶ δύναμις ὕψιστου ἐπεσκέασεν» ἐπ' Αὐτῆς.

Αἰσθάνεται ἦδη ὅτι αὐτὸ τὸ ὑπερφυῆς γεγονός ἀποτελεῖ μίαν καινούργιαν ἀπαρχὴν εἰς τὸν κόσμον, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ ἐκτείνῃ τὸ «κράτος» Του «ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς» καὶ ἡ δεξιὰ Κυρίου θὰ «ποιήσῃ δύναμιν» κραταιάν — ὄντως «κράτος ἐν βραχίονι: αὐτοῦ».

Αἰσθάνεται ὅτι τώρα πού ἐξ Αὐτῆς γεννᾶται ὁ Σωτῆρ καὶ Λυτρωτῆς τοῦ κόσμου σημειώνεται νέα ἀπαρχὴ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴν τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἀνυμνεῖ καὶ ἐξαγγέλλει ἡ Παναγία ὡς ἐγκαθίδρυσιν καὶ ἐπικρατίην τοῦ «κράτους», τ.ε. τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον.

Ἐρχεται δὲ ἡ Αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸς τὸν Ὅποιον ἀνέμενον οἱ αἰῶνες καὶ αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ἔλευσίς Του εἶναι ἡ ἀρχὴ μίᾶς καινούργιας ἐποχῆς. Μὲ τὴν γέννησιν Του ἀρχίζει ἡ περίοδος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ «ἐπὶ τῆς γῆς», δηλ. εἰς τὰς καρδίας καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐγκαθιδρύεται εἰς τὸν κόσμον ἡ Ἐκκλησία. Ἐπίγειον, οὕτως εἰπεῖν, παράρτημα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Εἰσάγεται εἰς τὴν ἀνθρωπότητα νέα κατάσταση — ἡ «βασιλεία τοῦ Θεοῦ» — κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι κλυθύνται γὰρ ἔχουν τὸν Θεόν ὡς βασιλέα καὶ Κύριον, καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς Του — τὸν «λόγον» Του — ὡς ρυθμιστὴν τῆς ζωῆς των.

Προσδευτικῶς θὰ προχωρῆ αὐτῇ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Θὰ περνοῦν οἱ χρόνοι καὶ οἱ αἰῶνες, καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἐπεκτείνεται: «εἰς πάντα τὰ ἔθνη», ὥστε θαυμηθῶν καὶ συνεχῶς ἡ ἀνθρωπότης γὰρ ἐχριστιανίζετα. Ἔτσι θὰ ξεπερνᾷ προσδευτικῶς τὰς ὑπαρχούσας ἀτελείας τῆς καὶ τὰς ἁμαρτωλὰς ἐν γένει καταστάσεις, μέχρις ὅτου ἐπικρατήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸ τοιοῦτο «κράτος» Του ἀποτελέσῃ πλέον μόνιμον κατάσταση, «καὶ γενήσεται μία πόμνη, εἰς πόμνην» (Ἰω. ι' 16).

Αὐτὴν τὴν εὐτυχὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου ἡ Παναγία τὴν ὀλέπει ὡς βεβαίαν καὶ ἐξησφαλισμένην. Διὰ τοῦτο λέγει: «ἐποίησε (ἐπραγματοποίησεν ἦδη) κρά-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 38)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴ σελίδα 22 τοῦ προηγουμένου τεύχους)

Στὴν ἔνστασι αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ ἀντιπαρατηρηθῆ πὼς πνεῦμα καὶ γράμμα καὶ ἐδῶ συμπύπτουν. Τὸ Τυπικὸ δὲν γράφεται μόνο γιὰ τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ μοναστήρια. Ἐφ' ὅσον δὲ στὶς ἐνορίες ἐφαρμόζεται μιὰ «οἰκονομία», αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ διαταράσῃ τὴν τάξι τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ στὶς ἐπόμενες Κυριακές, νὰ δημιουργῆ δηλαδὴ μιὰ μεγαλύτερη ἀνωμαλία. Γιατί, κατ' ἀνάγκη, τὴν ἐπίμαχη Κυριακὴ ἄλλα ἀναγνώσματα θὰ ἔπρεπε νὰ διαβασθοῦν στὶς μονές, ἀφοῦ ἡ περικοπὴ τοῦ Ζαχαρίου καὶ ὁ ἀπόστολος τῆς θὰ διαβάζονταν στὶς 30 Ἰανουαρίου μαζί με τὰ ἀναγνώσματα τῶν Ἱεραρχῶν, καὶ ἄλλα στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς, ἂν υἱοθετοῦσαν τὴ μετάθεσι τῶν ἀναγνωσμάτων αὐτῶν στὶς 6 Φεβρουαρίου.

Ἄς σημειώσουμε ὅμως μετὰ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὅτι οἱ πίνακες τῆς συναγωγῆς τῶν ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν περικοπῶν, καθὼς καὶ οἱ ὁδηγίες καὶ τὰ κανόνια ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ αὐτοὺς, δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Κατὰ τὴν ἀρχικὴ συζυγία τῶν περικοπῶν τῶν Κυριακῶν, ὅπως μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ σωζόμενο Τυπικὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως (κῶδ. τ. Σταυροῦ 40 καὶ Πάτιμου 266 τοῦ Ι' αἰῶνος), ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς ΙΕ' Λουκᾶ (τοῦ Ζαχαρίου, Λουκ. ιθ' 1-10) δὲν συναγινώσκειται μετὰ τὸν ἀπόστολο τῆς λβ' Κυριακῆς (Α' Τιμοθ. δ' 9-15: «... πιστὸς ὁ λόγος... εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν...»), ἀλλὰ μετὰ τὸν ἀπόστολο τῆς λα' Κυριακῆς (Α' Τιμοθ. α' 15-17: «... πιστὸς ὁ λόγος... ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν...»). Οἱ δύο αὐτὲς περικοπὲς ἔχουν ἐσωτερικὴ θεματικὴ συγγένεια, γι' αὐτὸ καὶ εἶχαν τεθῆ μαζί. Στὸ εὐαγγέλιο οἱ εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι «διεγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶ ἀνδρῶ εἰσῆλθε καταλύσαι» καὶ ὁ Χριστὸς διακηρύττει ὅτι «ἦλθε... ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς» (στίχ. 7 καὶ 10). Στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα τῆς λα' Κυριακῆς ὁ ἀπόστολος Παῦλος διαβεβαιώνει ὅτι ὁ Χριστὸς «ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι» καὶ ὅτι ἠλέησε αὐτὸν ὁ Θεός, τὸν «πρῶτο» τῶν ἁμαρτωλῶν, «πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦσαι ἐπ' αὐτῷ (τῷ Χριστῷ)» (στίχ. 15-16).

Ὁ χωρισμὸς αὐτὸς τῶν ἀρχικῶν συζυγιῶν τῶν συναγινώσκόμενων περικοπῶν καὶ ἡ σύνδεσις τους μετὰ ἄλλες πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὰ παλαιός, ἀφοῦ ἀπαντᾶ καὶ σὲ χειρόγραφα, παλαιότερος πάντως τῶν πινά-

κων καὶ τῶν κανονίων τοῦ Ἐμμανουὴλ Γλυζωνίου καὶ τοῦ Νεοφύτου τοῦ ἐκ Κάσου. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ θὰ γίνῃ ἐκτενῶς λόγος ἐξ ἀφορμῆς ἄλλης ἐρωτήσεως. Ἄς σημειωθῆ ὅμως, μόνο εἰδικὰ γιὰ τὴν περίπτωσί μας, πὼς τὸ λάθος ἀρχίζει ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο ποὺ εἰσάγεται στὴ σειρά τῶν περικοπῶν τοῦ Ματθαίου τὸ εὐαγγέλιο τῆς Χαναanaίας ὡς Εὐαγγέλιο τῆς ΙΖ' Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου καὶ συνδέεται στὰ κανόνια καὶ στοὺς πίνακες συναγινώσεως μετὰ τὸν ἀπόστολο τῆς ιζ' Κυριακῆς («ὕμεις ἐστε ναὸς Θεοῦ ζῶντος...» Β' Κορ. ς' 16-ζ' 1), ποὺ ἀρχικὰ ἦταν ὁ συναγινώσκόμενος μετὰ τὸ εὐαγγέλιο τῆς Α' Κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ κάτω ὅλες οἱ συζυγίες ἔχουν μετακινηθῆ κατὰ μιὰ Κυριακὴ: Β' Λουκᾶ - ἀπόστολος ιθ' Κυριακῆς (ἀντὶ ιη') Γ' Λουκᾶ - ἀπόστολος κ' Κυριακῆς (ἀντὶ ιθ') κ.ο.κ. Τὸ σφάλμα ἐπανορθώνεται πρὸς τὸ τέλος τῆς σειρᾶς τοῦ Λουκᾶ, ὅταν ἡ περικοπὴ τῆς Χαναanaίας δὲν ἐπαναλαμβάνεται στὰ κανόνια καὶ στὸν πίνακα στὴν ἀρχικὴ τῆς θέσι πρὶν ἀπὸ τὴν περικοπὴ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (στὰ «Εὐαγγέλια» ἡ περικοπὴ τῆς Χαναanaίας τυπώνεται δύο φορές, δεῖγμα κὶ αὐτὸ τῆς συγχύσεως, στὸ τέλος τοῦ Ματθαίου ὡς ΙΖ' Κυριακὴ καὶ μετὰξὺ ΙΕ' καὶ ΙΣΤ' Κυριακῶν τοῦ Λουκᾶ). Ἔτσι ἡ περικοπὴ τοῦ ἀποστόλου τῆς λβ' Κυριακῆς συνδέεται μετὰ τὴν περικοπὴ τοῦ Ζαχαρίου (ΙΕ' Λουκᾶ) καὶ συμπληρώνεται τὸ δημιουργούμενο κενό.

Ὁ ἀπόστολος τῆς λβ' Κυριακῆς ἦταν ἀρχικὰ τὸ συναγινώσκόμενο μετὰ τὴν περικοπὴ τῆς Χαναanaίας (Ματθ. ιε' 21-28) ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, μετὰ τὸ ὁποῖο καὶ συνδέεται νοηματικά: Κατὰ τὸν ἀπόστολο ὁ Χριστὸς εἶναι «σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων» (Α' Τιμοθ. δ' 10), ὄχι μόνο δηλαδὴ τῶν ἀπολωλῶτων οἴκου Ἰσραὴλ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐθνικῶν (ὅπως τῆς Χαναanaίας). Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ κάτω οἱ περικοπὲς ἐπανέρχονται στὴν παλαιὰ τάξι συναγινώσεώς τους (τελώνου καὶ φαρισαίου — ἀπόστολος λγ' Κυριακῆς, ἀσώτου — ἀπόστολος λδ' Κυριακῆς κ.λπ.).

Γιὰ τίς συζυγίες τῶν περικοπῶν καὶ τὴ νοηματικὴ τους συγγένεια θὰ ἀσχοληθοῦμε σὲ προσεχῆ ἀπάντησι. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν θὰ εἶναι σκόπιμο νὰ ἐπανέλθουμε στὸ θέμα τῆς Κυριακῆς τῆς Χαναanaίας, χρήσιμο εἶναι, ἔστω καὶ σὰν σὲ παρέκβασι, νὰ συμπληρώσουμε ὅσα ἀνωτέρω γράψαμε γι' αὐτὴ.

Θὰ συνεχίσουμε λοιπὸν στὸ ἐπόμενο τεῦχος.

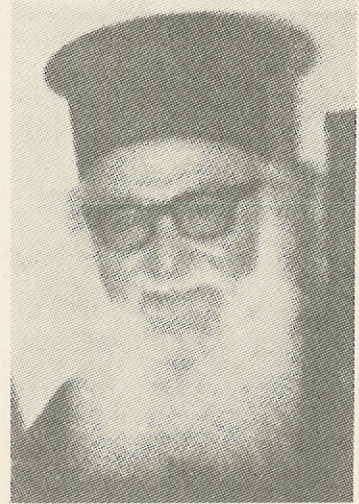
ΙΕΡΕΥΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΑΠΑΝΙΩΤΗΣ

(1902 - 22.10.1984)

«Καὶ κατέλασεν Ἰακώβ ἐπιτάσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. Καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἐξέλιπε καὶ προσειέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ».

(Γεν. μθ' 33).

«—Ναί, εἶμαι πατριάρχης..., ἔλεγε μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ψυχικὴν εὐφορίαν του. Ἔχω τοῦ κόσμου τὰ παιδιὰ, σαρκικὰ καὶ πνευματικὰ καὶ ὅ,τι ζητήσω τὸ ἔχω ἀμέσως». Καὶ πράγματι, ὡς ἄλλος πολυτέκνος Ἰακώβ, ὅτε ἔπαυσε δίδων «συμβουλὰς καὶ διαταγὰς» εἰς τὰ τέκνα του, «ἔγειρε» εἰς τὴν ἐξόδιον κλίνην του καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του διὰ νὰ ἀνοίξη τὴν αὐλαίαν τῆς πέραν τοῦ τάφου βιοτῆς...

Ἄοιδιμε πάτερ Ἀναστάσιε,

Ἡ ἱστορικὴ Ἐκκλησία τῆς νῆσου τῶν Σπετσῶν, τῆς γενεσιάρχης σου, καταθέτει πρὸ τῆς σοροῦ σου σποινδὴν τιμῆς, εὐλαθείας, ἀγάπης, εὐγνωμοσύνης. Ὑπῆρξες δι' αὐτὴν ὁ κ α λ ὁ ς π ο ι μ ῆ ν. Εἰς τὰς Σπέτσας εἰργάσθης τὸ πρῶτον ὡς ἐφημέριος, εἰς αὐτὴν ἤσκησες τὰ πρῶτα ἐφημεριακά σου καθήκοντα. Καὶ ἀνεδείχθης εἰς πρότυπον, λαμπρὸν καὶ ἀπαραμίλλον, καλοῦ ποιμένου. Ἐγραψες ζῶσαν ἱστορίαν ἀκοιμῆτου μερίμνης, λαϊκῆς ἀπλότητος καὶ σοβαρότητος, ἐπεικειας καὶ αὐστηρότητος, στοργῆς καὶ ἀγάπης ἀπεριόριστου, ἀνιδιοτελείας παροικιμῶδους. Ἡ μικρὰ ἐφημερία τοῦ ἱ. ναοῦ Ἀναλήψεως Σπετσῶν εἶχεν ἀναδειχθῆ εἰς θρόνον ἀρχοντος πνευματικοῦ, κυβερνητῆος τὰς ψυχὰς καὶ ὁδηγοῦντος αὐτάς, μὲ σοφίαν καὶ ἀγάπην, πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἡ σπάταλος ἀγάπη σου, ἡ ἀκοιμητος ποιμαντικὴ μέριμνά σου, σὲ ἀνέδειξαν ἁ λ η θ ι γ ὶ ν π α τ ῆ ρ α. Δὲν εἶχες ἀνάγκην λόγων, ἀλλ' ἔργων. Ἐνδιεφέρεσο διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ψυχῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας. Ἐγνώριζες ὅτι ὁ πεινασμένος δὲν ἔχει ἀκοιήν, δυσκόλως ἀποδέχεται τὴν θεϊαν διδασχῆν. Καὶ ἐπραττες τὸ πᾶν διὰ νὰ θρέψης μὲ ἄρτον πεινασμένα στόματα. Καὶ ἐμάχεσο στήθος πρὸς στήθος μὲ τὸν διάβολον διὰ νὰ ἀρπάσῃ ἀπὸ τὰς παγίδας του τὴν ψυχὴν ποὺ ἐκινδύνευε. Καὶ ἦσο ἀκαταγώνιστος εἰς αὐτὴν τὴν μάχην. Τὸ στιβαρὸ σου χέρι συνέντριβε τὰς μηχανὰς τοῦ παγκρακίστου ἐχθροῦ, ἦνοιγε θύραν μετανοίας, ἔδιδε τόπον καὶ διέξοδον ἀσφαλείας.

... Οὐδεμίαν ὑπερβολὴν θὰ εἶπω, ἐὰν προσθέσω καὶ

διακηρύξω τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ὥραν, ὅτι εἰς μίαν κρίσιμον ἱστορικὴν καμπὴν τῆς νῆσου τῶν Σπετσῶν, ἀνεδείχθης εἰς ἄλλον μ : κ ρ ὶ ν ἔ θ ν ἁ ρ χ η ν. Καὶ ἐξηγοῦμαι: Ἦσαν τὰ μαῦρα χρόνια τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς. Ὁ μακαριστὸς π. Ἀναστάσιος εἶχεν ἀναλάβει καθήκοντα ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου εἰς τὴν νῆσον. Εἰς τὰς δυσκόλους ἐκεῖνας στιγμὰς «τῆς φοβέρας καὶ τῆς σκληραβιάς», ἐξ αἰτίας παρανόμου ὑπὸ ὀρισμένων νησιωτῶν κατοχῆς ὅπλων, ἐκινδύνευσε ἡ νῆσος νὰ ὑποστῆ, ὡς ἀντίποινα, φοβεράν καταστροφὴν. Καὶ τότε ὡς γίγας ἐπολέμησε μὲ πολυμήχανον θάρρος πρὸς τὰ θηρία τῶν ὀρῶν τοῦ ἄξονος. Τὸ περιστατικὸν εἶναι ἐξόχως δραματικόν: Ἔθεσε τὸν τράχηλον αὐτοῦ, ἔ τ ο ι μ ο ς ν ἁ ἁ π ο θ ἁ ν η ὑπὲρ τῶν τέκνων του. Ἦκουε ἔγτονον τὴν θεϊαν προσταχῆν καὶ ὑπήκουσε εἰς αὐτὴν: «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθειν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά». Ἀνέλαθεν ὄλην τὴν εὐθύνην, τὴν τρομακτικὴν εὐθύνην, τῆς ἀπομακρύνσεως καὶ ἀποκρύψεως τῶν ὅπλων —ὀλόκληρον ὀπλοστάσιον— κάτω ἀπὸ τὰ ράσα του. Καὶ μὲ τὸν ἀπίθανον αὐτὸν ἥρωϊσμόν, ὡς ἄλλος Παπαφλέσσας, ὁ γνήσιος ποιμὴν καὶ μάρτυς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ διέσωσε τὴν νῆσον ἀπὸ τὸν τραγικὸν κλῆρον τῆς διὰ πυρὸς καὶ αἵματος καταστροφῆς.

Μνημονεύεται καὶ ἕτερον παράλληλον περιστατικὸν σωτηρίας δεκάδων αἰχμαλώτων Σπετσιωτῶν, τοὺς ὁποίους —διακινδυνεύων καὶ πάλιν τὰ ἔσχατα— κατώρθωσε νὰ ἀρπάσῃ ἀπὸ τὰ χεῖρα τῶν δημίων τοῦ ἄξονος. Συγκεκρινημένος θαυμάσια ὁ προκατόχος τοῦ ἐμιλοῦντος, κυρὸς Προκόπιος δι' αὐτοὺς τοὺς ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον «ἄθλους», εἰς μίαν σεμνὴν ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν, τὸν ἐτίμησε μὲ τὸν ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐφόρεσε —κατάδηλος ὁ συμβολισμὸς— τὸ Δεσποτικὸν «στάμμα».

Ἄοιδιμε πρωτοπρεσβύτερε καὶ φίλτατε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ π. Ἀναστάσιε,

Εἰς τὰ χεῖλη ὄλων τῶν Σπετσιωτῶν, τῶν συμπατριω-

των σου, των παρόντων και των δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντων, φέρεται ἡ εὐγνωμοσύνη των καρδιῶν. Πέρα των ὡς ἄνω ἀνεδείχθης ὁ **μ ἔ γ α ς ε ὕ ε ρ γ ἔ τ η ς** και **π ρ ὠ τ ο ς κ τ ῖ τ ω ρ** τοῦ ἱ. ναοῦ των τριῶν Σπετσιωτῶν Νεομαρτύρων Σταματίου, Ἰωάννου και Νικολάου. Μόνος ἐξ Ἀθηνῶν μετὸν ἀκοίμητον ζήλον και τὸν δυναμικὸν μόχθον σου, προσέφερες ὅσα οὐδεὶς ἕτερος. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ἀκαταχώριστον συμπαραστάσιν σου, τὸ γενναῖον φρόνημά σου, τὴν ἀδελφικὴν συμπίρρυσιν εἰς ὅλας τὰς δυσκόλους στιγμὰς και μάλιστα εἰς αὐτάς τὰς ὁποίας διήλθεν ἐσχάτως ἡ Ἐκκλησία τῆς γενετέρας σου.

Σοῦ εἶχον προτείνει: τὴν προχείρισίν σου εἰς ἀρχιμυνηδρίτην. Μοῦ ἀπήντησες, μετὰ βραχείων σκέψιν: « Ἀφες, γὰ παραμείνω εἰς τὸ τάγμα μου», εἰς τὸν κληρὸν τοῦ ἐγγράμου ἐφημερίου — και μάλιστα τοῦ ἐφημερίου εἰς Νοσοκομείον, ὅπου ἐδημιούργησες ἀληθινὴν Σχολήν — τὸν ὁποῖον ἐτίμησες και ἐδόξασες. Ἀλλὰ και ἐτιμήθης και

ἐδοξάσθης. Ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία σὲ κατέταξεν ἤδη εἰς τὰς φωτεινάς μορφὰς τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου. Τὸ κενὸν ποῦ δημιουργεῖ ἡ ἐκδημία σου εἶναι: δυσαναπλήρωτον.

Ἄγιε Γέροντα,

Πράγματι! Ὡς ἄλλος πατριάρχης ἐξήρας τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν κλίνην σου και προσετέθης πρὸς τοὺς πατέρας σου, οἱ ὅποιοι πρὸ σοῦ ἐδόξασαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Κυκλώνουν τὸ σκήνωμά σου τέκνα τέκνων. Σαρκοικῶν και πνευματικῶν, ἱκανὰ ἐκ των ὁποίων εἶναι: κληρικοί, δημιουργήματα ἰδικά σου. Προσεύχονται: οἱ πάντες, ἐκζητοῦν τὴν εὐχὴν σου και ἱκετεύουν «ὡπὲρ μακαρίας μνήμης και αἰωνίου ἀναπαύσεως τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἀναστασίου, ἀδελφοῦ και συλλειτουργοῦ».

Αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀξιομακάριστε και ἀείμνηστε ἀδελφέ!

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσιῶν και Αἰγιῆς ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Η Ω Δ Η Τ Η Σ Θ Ε Ο Τ Ο Κ Ο Υ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 35)

τος ἐν βραχίονι. Αὐτοῦ». Ὁ Θεὸς ἔχει: τέτοιο «κράτος» εἰς τὸν βραχίονά Του (τέτοιαν δύναμιν στὰ χέρια Του), ὥστε ἡ κυβέρνησις τοῦ κόσμου θὰ εἶναι: ἕνας τρόπος θαυμαστικῆς ἐκδηλώσεως τοῦ «κράτους» Του, ἔχι: μόνον ὡς θεῖα πρόνοια ποῦ κυβερνᾷ τὸ ὕλικὸν Σύμπαν, ἀλλὰ και ὡς διαμόρφωσις ἐν τέλει: μιᾶς ἀνθρωπότητος ὑποτεταγμένης εἰς τὸ θέλημά Του. Αὐτὴν τὴν μακαρίαν κατάστασιν δροματικίζετα ὡς πανανθρωπίνην πραγματικότητα ἡ Παναγία, λέγουσα ὅτι ἐν τέλει ὁ Θεὸς «ἐπ ο ῖ η σ ε κ ρ ἄ τ ο ς ἐ ν β ρ α χ ῖ ο ν: α ὐ τ ο ὕ» και ἐπέβαλε τὸν νόμον Του και τὴν εὐδοκίαν Του εἰς τὸν κόσμον.

2. Γνωρίζει: ὅμως ἡ Παναγία — και δὲν παραλείπει: γὰ ἀναφέρει — ὅτι οἱ ἄνθρωποι: δὲν θὰ παύσουν γὰ μηχανεύονται: τρόπους, διὰ γὰ ἀντιστρατεύονται: εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι: πάντοτε κάνουν δικά τους σχέδια, διὰ γὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸν νόμον («κράτος») τοῦ Θεοῦ. Καὶ μετὸν τὴν πονηρὰν διάνοιαν των φαντάζονται: μεγαληπήβολα πράγματα, και δὴ ἔτι: εἶναι: δυνατόν γὰ προκύψῃ και γὰ εὐτυχίῃ ὁ κόσμος χωρὶς τὸν Θεόν, και ἔτι: ἀκόμη θὰ μπορέσῃ γὰ δημιουργήσῃ «κράτος» ἀντίθεον, κατάστασιν: δηλ. τὴν ὁποῖαν οὔτε αὐτὸς ὁ Θεὸς δύναται: γὰ μεταβάλλῃ.

Ἔτσι ἴσως σκέπτονται: πολλοί. Ἀλλ' ἡ Παναγία ἀπαντᾷ:

«Δι:εσκ ὀρπισεν ὑπερηφάνους δι:κνο ῖα κ αρδ ῖως α ὐ τ ὠ γ».

Αὐτοὺς ποῦ ἔτσι: ὑπερήφανα σκέπτονται: και κάνουν τέτοια ὄνειρα, γὰ γίνῃ ὡς ἄλλος Θεὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον και γὰ ἀγνοήσῃ «τὸν μόνον ἀληθινόν Θεόν και Ὅν ἀπέστειλεν Ἰησοῦν Χριστόν» (Ἰω. ιζ' 3), ὁ Ὑψίστος θὰ τοὺς πατάξῃ και θὰ τοὺς «διασκορπίσῃ».

Αὐτὸ συνέβη ἄλλοτε, εἰς τὴν γνωστὴν περίπτωσιν τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ. Κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐξεδηλώθη ὑπερήφανος αὐτοπεποιθήσις των ἀνθρώπων. Ἐφαντάσθησαν: ὅτι: ὁ πύργος των θὰ τοὺς προσέφερε: τὴν πλήρη αὐτάρκειαν

και ἀσφάλειαν, ἄνευ Θεοῦ! Καὶ ἐπηκολούθησε σύγχυσις και διάλυσις. «Δι:εσκορπίσεν ὑπερηφάνους» ὁ Κύριος των Δυνάμεων. Δι:εσκορπίσθησαν, κατεμερίσθησαν, ἐξεμυδενίσθησαν μετὰ τῆς θρασυτητος και τῆς πονηρᾶς διανοίας και καρδίας αὐτῶν.

Μικρὲ ἄνθρωπε, μὴ παραλογίζεσαι: και μὴ ἀποτολμᾷς γὰ ἀντιμετρηθῆς μετὸν Παντοδύναμον. Θὰ συντριβῆς και θὰ ἐξουθενωθῆς. Μὴ ἐπιτάξῃς: μετὰ τὰς ἐπιτυχίας τῆς «διανοίας» σου — τῆς Ἐπιστήμης και τῆς τεχνικῆς σου. Δῶρον τοῦ Θεοῦ εἶναι: και ἡ διάνοια: και ὁ Θεὸς «α ὐ τ ὀ ς ἔ δ ω κ ε τ ο ῖ ς ἄ ν θ ρ ὠ π ο ῖ ς ἐ π ῖ σ τ ῆ μ η γ, ἐ γ δ ο ξ ἄ ξ ε σ θ α ἰ: ἐ ν α ὐ τ ῆ». Καὶ εἶναι: ἀδιανόητον γὰ ἀποδοῦν αὐτὰ ταῦτα τὰ θεῖα δωρήματα συντελεσται ἀρνήσεως και ἀποστασίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Σήμερα, ἐν τούτοις, ἡ ἐποχὴ μας γνωρίζει: τοιαύτας τάσεις χειραφετήσεως ἀπὸ τῆς πίστεως και τῆς θεοσεβείας, ἐν ὀνόματι θεοποιουμένων εἰδώλων, ὡς τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ νοῦ και τὰ «ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων».

Ἡμεῖς δέ, ὡς χριστιανοί, καλούμεθα γὰ μὴ ἀπεμπολήσωμεν ἀντὶ πινακίου φακῆς τὰ πιστεύματά μας, ἀλλὰ ἀντιθέτως, γὰ συνεργήσωμεν εἰς τὴν ἀναστήλωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ των ἀναντικαταστάτων ἐκείνων και ὕγιων χριστιανικῶν φρονημάτων και των συναφῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, διὰ γὰ ὀρθοποδήσῃ ὁ παραπαῖον σύγχρονος κόσμος.

Δὲν ὑπάρχει: εὐγενέστερον και ὑψηλότερον ἰδανικὸν δι' ἕνα λαὸν και διὰ μίαν αἰσιόδοξον προοπτικὴν ἀνορθώσεως τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τὴν συμπίρρυσιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Και ἀντιθέτως: τίποτε δὲν ὀδηγεῖ εἰς δεδαίαν κοινωνικὴν κατάπτωσιν και ἀποσύνθεσιν και ὄλεθρον, ὅσον ἡ ἀθέτησις Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν και τοῦ νόμου Του. Διότι, ὅπως εἶπεν ἡ Παναγία: «ἐπ ο ῖ η σ ε κ ρ ἄ τ ο ς ἐ ν β ρ α χ ῖ ο ν: α ὐ τ ο ὕ, δι:εσκ ὀρπισεν ὑπερηφάνους δι:κνο ῖα κ αρδ ῖ α ς α ὐ τ ὠ γ».

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ*

Του Ἀρχιμ. ΣΥΜΕΩΝ ΧΑΤΖΗ
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν

1. Τὸ κήρυγμα, μάλιστα κατὰ τὴν ὥρα τῆς Θ. Λατρείας. Ἀνάκαθεν ἡ Ἐκκλησία στὴν ὥρα τῆς Θ. Λατρείας ἐδίδασκε τὸ λαό. Ἡ ἱερωσύνη τοῦ Λόγου ἦταν πάντοτε ἄρρηκτα συνδεδεμένη μετὰ τῆς Θ. Λατρείας, εἰδικότερα μετὰ τὴν τέλεση τῆς Θ. Εὐχαριστίας, τῆς ὁποίας καὶ προηγείτο.

Διαβάζομε στὸ δευτέρου κεφάλαιο τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων ὅτι οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων «ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδασκίᾳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαίαις» (στ. 42).

Τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ στὴν ἐποχὴ τῶν διωγμῶν. Ἔχομε μιὰ διαφωτιστικὴ περιγραφή τῆς λατρείας αὐτῆς τῆς ἐποχῆς στὴν Ἀ' ἀπολογία τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουστίνου: «Τῇ τοῦ ἡλίου λεγαμένη ἡμέρα πάντων κατὰ πόλεις ἢ ἀγροὺς μενόντων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέλευσις γίνεται: καὶ τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀποστόλων ἢ τὰ συγγράμματα τῶν Προφητῶν ἀναγιγνώσκονται μέχρις ἐγχωρεῖ. Ἐἴτα παυσμένον τοῦ ἀναγιγνώσκοντος ὁ προσεπὶ δὴ λόγος τὴν νοθεσίαν καὶ πρόσκλησιν τῆς τῶν καλῶν τούτων μιμήσεως ποιεῖται. Ἐἴτα ἀνιστάμεθα κοινῇ πάντες καὶ εὐχὰς πέμπομεν καὶ, ὡς προέφημεν, παυσμένων ἡμῶν τῆς εὐχῆς, ἄρτος προσφέρεται καὶ οἶνος καὶ ὕδωρ καὶ ὁ προσεπὶ εὐχὰς ὁμοίως καὶ εὐχαριστίας, ὅση δύναμις αὐτῷ ἀναπέμπει, καὶ ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ λέγων τὸ Ἀμήν, καὶ ἡ διάδοσις καὶ ἡ μετάληψις ἀπὸ τῶν εὐχαριστηθέντων ἐκάστῳ γίνεται, καὶ τοῖς οὐ παροῦσι διὰ τῶν διακόνων πέμπεται.» (Ἰουστίνου Ἀ' Ἀπολογία, 67: 3-5).

Ἐίχαμε περὶ στὴν ἀρχὴ πὼς εἶναι δυνατὸν, στὸ ὄνομα τῆς Ὁρθοδοξίας, νὰ κηρύττωνται ἀντορθόδοξες διδασκαλίαι. Μιὰ τέτοια περίπτωσις ἀφορᾷ καὶ στὸ θεῖο κήρυγμα.

Ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ μερικοὺς ὅτι στὴν Ὁρθοδοξίᾳ τὸ «θεῖο κήρυγμα δὲν εἶναι ἀπαραίτητον ἢ ὅτι ἡ θέσις τοῦ θεοῦ κηρύγματος εἶναι ὑποδεέστερη τῆς θείας λατρείας»!

Ὅμως στὴν Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ ποτὲ δὲν ἐτέθη τὸ ἐρώτημα: Ποῖο εἶναι σπουδαιότερο, ὁ θεῖος Λόγος ἢ ἡ θεία Λατρεία; Πάντοτε συνυπῆρχαν. Τὸ ἓνα συνδέεται μετὰ τὸ ἄλλο ἀδιάσπαστα. Ὁ θεῖος Λόγος ὁδηγεῖ στὴν Θ. Λατρεία καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Λατρεία στηρίζεται στὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ. (Π.χ. Τὸ μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος στηρίζεται: στὸ Λόγο τοῦ Κυρίου «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...». Τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας στὸ Λόγο Του «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» κ.λπ.).

Ὁ ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης λέγει: Τὸ κήρυγμα «ἔργον ἦν τῷ Κυρίῳ καὶ τοῖς μαθηταῖς καὶ πατράσι: δια-

κονία καὶ πράξις πρὸ πάσης ἄλλης. Τοῦτο καὶ ἔργον τοῦ Πατρὸς φησὶν ὁ Σωτὴρ» (πρὸς Ἰω. 15: 15 «Πάντα θ' ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐγνώρισά ὑμῖν») καὶ σπῆρον θεῖον καλεῖ καὶ διὰ τοῦτο παραγενέσθαι: ἵνα σπείρῃ τὸν λόγον (πρὸς Λουκ. 8: 11,5). Καὶ Παῦλος δὲ τὸ κηρύσσειν ὑπὲρ πάντων ἄλλο φησὶ (πρὸς Ἀ' Κορ. 1: 17) καὶ ἀνάγκη μοι ἐπίκειται: κράζει: καὶ «οὐαὶ δὲ μοὶ ἔστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Ἀ' Κορ. 9: 16) (βλ. Ἰω. Φουντούλη: Λειτουργικά Θεμάτα, Γ', σελ. 62).

Στὰ δύο κείμενα ποὺ προαναφέραμε —πηγές τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων— (Πράξεις Ἀποστόλων καὶ Ἀ' Ἀπολογία Ἰουστίνου) εἶδαμε ὅτι: τὸ κήρυγμα-διδασκίᾳ ἐγένετο πάντοτε στὴς λατρευτικὰς συνάξεις τῶν πρώτων αἰώνων στὴν ἀρχὴ τῆς Θ. Λατρείας. Ὅχι: γιὰ νὰ καταλάβει τὴν θέσιν τῆς εἰσαγωγῆς, ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ: «λατρεία λογική» (βλ. Ἀ' Κορ. 14: 14-16). Καὶ ὅτι: ἐκεῖνο ποὺ ἐδίδασκαν τὸ θεῖο Λόγο ἦταν οἱ ἴδιοι οἱ προϊστάμενοι τῆς θείας Λατρείας (οἱ Ἀπόστολοι: στὴν ἀρχὴ — οἱ προσεπὶ ἔπειτα).

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο προσδιορίζει: καὶ ὑποδεικνύει: πὸ ποιούς ἀνήκει ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ θεοῦ κηρύγματος στὴν ὥρα τῆς θείας λατρείας. Στὸν προϊστάμενον τῆς θείας λατρείας. (Στὸν Ἐπίσκοπον κατ' ἀρχὴν. Καὶ ὅταν λείπει: ὁ Ἐπίσκοπος στὸν Πρεσβύτερον προσεπὶ τῶν).

Ἔτσι: ὁ Οὐράνιος Σιτοδότης διὰ τοῦ προσεπὶ τῆς ἱερᾶς Συνάξεως τρέφει τὴν Ἐκκλησίαν Του μετὰ τὰ ρήματα Του, ποὺ εἶναι: «ρήματα Ζωῆς» (πρὸς Ἰω. 6: 63,68) καὶ μετὰ τὸν Ἄρτον τῆς Εὐχαριστίας ποὺ εἶναι: «ὁ Ἄρτος ὁ Ζῶν» (Ἰω. 6: 51).

Σὲ μιὰ εὐχὴ τῆς χειροτονίας τοῦ πρεσβυτέρου περιέχονται: καὶ τὰ ἐξῆς αἰτήματα: «Ὁ Θεὸς ὁ μέγας ἐν δυνάμει: καὶ ἀνεξίτητος ἐν συνέσει:... καὶ τοῦτον ὄν ἠδύδοκῃς τὸν τοῦ πρεσβυτέρου ὑπεσελθεῖν βαθμὸν, πλήρωσον τῆς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος δωρεᾶς: ἵνα γένηται ἄξιος παρίστανα: ἀμέμπτως τῷ Θεοσεπὶ τῷ Σου, κηρύσσειν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας Σου, ἱερωρεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας Σου...».

Τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ Λόγου εἶναι ἱερωσύνη καὶ ὁ κήρυξ τοῦ θεοῦ Λόγου εἶναι: ταυτόχρονα καὶ ὁ ἱερωρεῖς τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων.

Ὁ ὁσος Ἀποστολικὸς Κανὼν ἀναθέτει: τὸ χρέος αὐτὸ ρητῶς στοὺς Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους. Λέγει συγκεκριμένα τὰ ἐξῆς: «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος, ἀμελῶν Κλήρου ἢ Λαοῦ καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν ἀφορίζεσθαι ἐπιμένον» δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ καθαρῆσθαι».

Ὁ δὲ 19ος Κανὼν τῆς Ἐκτῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Πενθέκτης) ἀναθέτει: τὸ χρέος αὐτὸ κυρίως εἰς τοὺς Ἐπισκόπους. «Δεῖ —λέγει— τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προσεπὶ τῶν ἐν πάσῃ μὲν ἡμέρᾳ, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς Κυ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 26 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

‘Η συνάντηση

Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΤΟΚΑ *

Γεώργιος Θεοτοκάς

‘Η προτροπή

‘Ένα απόγευμα, είχα ξεχαστεί πολλή ώρα, καθισμένος στο πεζούλι του πηγαδιού, στη μέση του περιβολιού, ακούοντας την άργη ψαλμωδία του έσπερινού, που έρχότανε από το παρεκκλήσι. ‘Αναγνώριζα τη ζεστή φωνή του πατρός Σεργίου που είχε, την ημέρα εκείνη, ιδιαίτερη έξαρση. ‘Ένα ρυάκι έτρεχε δίπλα μου και χανότανε στις πρασινάδες. Τριγύρω μου ήχουσαν τιτιβίσματα πουλιών. Αισθάνθηκα πολύ αδύναμος μές στην κατάρρα του κόσμου...

* ‘Απόσπασμα από το βιβλίο του: ‘Ασθενείς και ‘Οδοί πόροι, ‘Αθήναι, ‘Εκδ. του Βιβλιοπωλείου της ‘Εστίας», 4 1979, σ. 193-198. ‘Επιλογή Α. Μ. Σκυροπούλου. Βλ. εισαγωγικά σχόλια στο προηγούμενο τεύχος του ‘Εφημερίου» της 1 Φεβρουαρίου 1985, σ. 24-26.

‘Εκεί άπάνω, βγήκε από τον οίκο ο πατήρ Θεοφάνης και στάθηκε εμπρός στην πόρτα, με κάποια μεγαλοπρέπεια, στραμμένος προς το μέρος μου. Τό ύφος μου, ως φαίνεται, ανάδινε πολλή θλίψη. Σιγά - σιγά, σέρνοντας το θήμα, με ζύγωσε και κάθισε κοντά μου, στο πεζούλι.

—Είσαι στενοχωρημένος, γιέ μου, είπε.

—‘Ερχομαι από τον πόλεμο, αποκρίθηκα, και ξαναπηγαίνω στον πόλεμο. Μπορεί να μην ξαναδώ τον τόπο μου και τον άνθρωπό μου.

—‘Ο Θεός θα σε βοηθήσει, είπε αυτός, αν τον πιστεύεις και τον παρακαλείς. Τό κακό που έπασε στον κόσμο είναι: μεγάλο, αλλά πιό μεγάλος ό Κύριος.

—Ποιός φταίει; ρώτησα. Γιατί να φτάσουμε έδω που φτάσαμε;

—‘Όλοι φταίμε, όλοι εΐμασσε ένοχοι, κι έσύ κι έγώ κι οι άλλοι. ‘Ενοχοι για όλα. Να μην τό δγάζουμε αυτό από τό νου μας, ποτέ. Μά ό Θεός δέν θ’ αφήσει τον κόσμο να χαθεί.

—Πού να στηριχθούμε; ρώτησα.

—‘Έχουμε στήριγμα την ‘Ορθοδοξία. Αυτή θα μάς σώσει, με την αγάπη και τη λευτεριά, και, μαζί μ’ έμας, δλόκληρη την κτίση. ‘Η ‘Ορθοδοξία δέν χάνεται, ό,τι και να γίνει. Πέφτουν οι Αυτοκρατορίες, γκρεμίζονται πολιτισμοί, αλλάζει ό κόσμος, μά ή ‘Ορθοδοξία μένει, γιατί είναι μέσα μας ζωντανή, όπως την πρώτη μέρα που μάς την έδωσε ό Χριστός, είναι ή ίδια ή ζωή μας εν Χριστώ. Κοίταξε μέσα σου και θα τη δεις. Ρώτησε και θα σου μιλήσει, θα σε οδηγήσει: στο δρόμο του Θεού, όποιο κι αν είναι: οι σκοποί σου.

Σωπάσαμε μερικές στιγμές, ακούοντας τό νερό και τά πουλιά. ‘Η ήρεμη, ακλόνητη βεβαιότητά του μου έκανε καλό. Χωρίς να μπορώ να πώ πως τη συμμερίζομουν την έποχή εκείνη, μου έδινε, ωστόσο, μία ψυχική τόνωση.

—Μόνος μου αποφάσισα να γυρίσω στον πόλεμο, είπα. Κανείς δέν μ’ ανάγκασε παρά μονάχα μία όρμη μέσα μου, που δέν μπορώ να της αντίσταθώ. Μά έτσι: μου ήρθε σήμερα και άναρωτιούμαι: αν αυτό που κάνω είναι τό σωστό. Δέν ξέρω, πάτερ μου, αν ή όρμη που με σέρνει είναι ή ‘Ορθοδοξία.

—‘Ο Θεός σε λυπήθηκε, αποκρίθηκε αυτός. Σήμερα ό σ τ ά ρ ε τ ε ς άνοιξε τά μάτια και μάς μίλησε. Πήγαγε να του έξομολογηθείς. Θα πάρεις δύναμη.

σ ἐ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

Νὰ ἐξομολογηθῶ; Δὲν τὸ εἶχα σκεφτεῖ, ἀλλὰ, κατὰ τὰ φαινόμενα, τὸ περίγυρο μ' εἶχε κιόλας ἐπηρεάσει καὶ βρήκα τὴν πρόταση φυσική. Δίχως νὰ περιμένει τὴ συγκατάθεσή μου, ὁ πατὴρ Θεοφάνης σηκώθηκε.

—“Ἐλα, εἶπε.

Ἡ ἐξομολόγηση

Τὸν ἀκολούθησα. Τὸ βράδι εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτει καὶ τὸ σπῆτι νὰ σκοτεινιάζει. Μπήκα, γιὰ πρώτη φορά, στὸ δωμάτιο τοῦ γέροντα Τύχωνα, ποῦ εἶταν σχεδὸν γυμνός, σὰν τὸ δικό μου. Δίπλα στὸ κρεβάτι, ὑπῆρχε ἓνα μικρὸ τραπέζι, μὲ εἰκονίσματα, ἀκουμπισμένα στὸν τοῖχο, καὶ μ' ἓνα καντήλι ἀναμμένο, καθὼς καὶ μὲ μερικά παλαιὰ καὶ φθαρμένα ἐκκλησιαστικά βιβλία, ἑλληνικά καὶ ρωσικά. Ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο, καθὼς καὶ τούτη τὴν ὥρα ποῦ γράφω, ἐρχόντανε ἀπαλὰ τὰ ἀρώματα τῆς ἀνοιξῆς.

Ὁ σ τ ἄ ρ ε τ ς εἶταν ζαπλωμένος, μὲ τὰ μάτια ἀνοιχτά, στυλωμένα στὸ κενό, μὲ ἀρκετὰ μαλλιά καὶ γένια. Ἡ ἐξάντλησή του εἶταν μεγάλη. Ἡ μορφή του ἔδινε μιὰν ἐντύπωση σὰν νὰ εἶταν ἀχρωμὴ καὶ διάφανη, σὰν νὰ κόντευε νὰ ἐξαλωθεῖ. Δὲν καταλάβαινες πῶς ἀνάσαινε, δὲν εἶχε παρὰ ἐλάχιστη ζωὴ, σὰν νὰ τὸν ἔδενε ἀκόμα μὲ τοῦτον τὸν κόσμον ἓνα ἀόρατο νῆμα, ἔτοιμο νὰ κοπεῖ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ. Ὁ πατὴρ Θεοφάνης ἔσκυψε καὶ τοῦ μίλησε ψιθυριστὰ, στὴ γλώσσα τους. Αὐτὸς κάτι ἀποκρίθηκε καὶ μοῦ ἔγραψε νὰ καθήσω δίπλα του, σὲ μιὰ κάρπλα.

—Μίλησέ του λεύτερα, εἶπε ὁ Θεοφάνης. Ξέρεῖ ἑλληνικά. Μὴν περιμένεις νὰ σοῦ πεῖ πολλὰ λόγια, δὲν ἔχει τὴ δύναμη. Ἀπὸ τὰ λίγα ποῦ θὰ πεῖ, ἐσὺ θὰ καταλάβεις.

Ἐφυγε καὶ ἔκλεισε τὴν πόρτα. Πόσην ὥρα περίσιν μόνος, ἐκεῖ μέσα, μὲ τὸν ἐτοιμοθάνατο γέροντα, δὲν μπορῶ νὰ ὑπολογίσω. Ἴσως πολὺ, ἴσως λίγο, μὰ αὐτὸ τὸ διάστημα χρόνου εἶταν τόσο πυκνὸ, τόσο ἔντονο, ποῦ ζυγίζεῖ σήμερα στὴ μνήμη μου περισσότερο ἀπὸ δλόκληρες δεκαετίες. Στὴν ἀρχή, ἔμεινα καὶ τὸν κοίταζα δουδός, ἀπροσημῆνος ἀπὸ τὴν ἀπροσδιόριστη γοητεία ποῦ ἀσκοῦσε ἀπάνω μου. Ἐνωθα τῶρα, στὴ μορφή του, κάτι ποῦ δὲν εἶτανε μονάχα ἀνθρώπινο, μὰ καὶ ἀγγελικό, σὰν νὰ θρισκότανε κιόλας ἡ ψυχὴ του ἀνάμεσα στὸ ἐ ν θ ἄ δ ε καὶ τὸ ἐ π ἔ κ ε ι ν α. Κουνοῦσε ὁλοένα τὰ χεῖλια του σιωπηλά, σὰν νὰ ἔλεγε κάτι ἀπὸ μέσα του ἐπιμόνα, πάντα τὸ ἴδιο. Μὰ - δυὸ φορές, ποῦ βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα του ἓνας ψίθυρος, τὸν ἀκουσα νὰ προσφέρει τ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἐνας ἀέρας μυστηρίου καὶ μυσταγωγίας μὲ συνεπῆρε. Τὸ βλέμμα τοῦ γέροντα στράφηκε πρὸς ἔμένα.

—Μίλησε, μοῦ εἶπε σιγανά, χωρὶς νὰ διακόψει αὐτὸ ποῦ ἔλεγε κατ' ἴδιον.

Μίλησα. Ἀνοιξα ὁλότελα τὴν καρδιά μου, τὴν ἀφη-

Ὁ παπα - Τύχων.

Ἀπὸ τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου τοῦ Ἱερομονάχου Ἀγαθαγγέλου.

σα νὰ χυθεῖ ἔξω, τὰ εἶπα ὅλα ὅσα μὲ δάραϊναν... Εἶπα τὴν ἀγωνία μου, τὸ χάος ποῦ ἔδλεπα στὴ ζωὴ μου καὶ στὴ ζωὴ τοῦ κόσμου. Τὰ εἶπα ὅλα, ἔτσι ὅπως μοῦ ἤρθανε, νευρικά, συγκεχυμένα, μὲ ὀδύνη.

Τὸ βλέμμα, ἡ ἀπόκριση καὶ τὸ φῶς

Κάποτε σταμάτησα. Ὁ γέροντας κοίταζε ἴσια μπροστά του καὶ ὁλοένα κουνοῦσε τὰ χεῖλια. Νὰ μὲ εἶχε τάχα ἀκούσει, νὰ μὲ εἶχε καταλάβει; Περιμένα ἓνα νεῦμα του γιὰ νὰ κρίνω τί ἔπρεπε νὰ κάμω. Ὅμως αἰσθανόμουν μιὰ ξαλάφρωση, τὸ ἀδειασμα τῆς ψυχῆς μου μὲ εἶχε ὀφελήσει.

Ἦύρισε πάλι καὶ μὲ εἶδε. Αἰσθάνθηκα στὸ βλέμμα του

μιὰ μεγάλη γλυκύτητα, μιάν ἀπέραντη καλοσύνη πού με ζέστανε και με παρηγοροῦσε. Μὰ δὲν εἶτανε μόνο καλοσύνη. Με κοίταξε σάν κάποιος πού με ἤξερε ἀπὸ τὰ πιὸ μικρά μου χρόνια, κάποιος πού εἶχε ὑπ' ὄψη του δλόκληρη τὴν ὡς τὴ μέρα ἐκείνη ζωὴ μου, ἀλλὰ και τὰ τωρινὰ προβλήματα τῆς, τῆς δυνατότητές τῆς, τὸ δρόμο πού ἀνοιγότανε μπροστά τῆς. Εἶταν ἡ καλοσύνη τοῦ πατέρα πού ἀγαπᾷ τὸ παιδί του και τὸ γνωρίζε: καλά και μαγεύε: τὰ βριά του και τὰ μελλούμενά του και τὸ ἀφήνει: νὰ λείει, χωρὶς νὰ τὸ διακόψει: και νὰ τοῦ ἐναντιωθεῖ, γιατί τὸ καταλαβαίνει: καλύτερα ἀπ' ὅ,τι ἐκεῖνο καταλαβαίνει: τὸν ἑαυτὸ του.

—Παίρνω ἀπάνω μου τὰ λάθη σου, εἶπε, σάν νὰ ἴτανε δικὰ μου. Μετανιώ και προσεύχομαι: γιὰ σένα.

Ἐανάρχησε, λίγη ὥρα, νὰ κουνᾷ τὰ χεῖλια, σιωπηλά. Κρατοῦσα τὴν ἀναπνοή μου.

—Πήγαινε τὸ δρόμο σου, συνέχισε. Ὁ Κύριος σε δοκιμάζει. Ἀργότερα, μπορεῖ νὰ ξανάρθεις: ἐδῶ, μοναχὸς σου.

Σώπασε πάλι. Ἄραγε πόσην ὥρα; Στὸ τέλος, πρόφερε μιάν ἀκόμα φράση πού, ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια, μοῦ ἐντυπώνεται: θαυότερα και κρατᾷ τὸ πνεῦμα μου σὲ ἐγρήγορη και ἀναμνηστική.

—Ὅταν θὰ εἶσαι: ἄξιος, εἶπε, θὰ λάβεις ἐντολή.

Ἐξαφνα, εἶχα μιὰ παράξενη ἐντύπωση πού δὲν θὰ μποροῦσα τότε νὰ τὴν ἐξηγήσω —και πού δὲν ξέρω και σήμερα ἀν εἶταν ἐντύπωση μιᾶς στιγμῆς ἢ κάτι πού δάσταξε ὥρα— ὅτι ἡ διάφανη μορφή τοῦ σ τ ἄ ρ ε τ ς εἶχε γίνει: δλόφωτη, σάν νὰ τὴν ἔφεγγε μιὰ λάμψη πού νόμισα πὼς ἔδρανε ἀπὸ μέσα τῆς. Εἶταν ἕνα φῶς ἀπερίγραπτο, σὰ νὰ μὴν εἶταν τοῦ κόσμου τούτου. Ἀκτινοβολοῦσε τόσο ἔντονα ὥστε εἶτανε σάν νὰ ἔσθηνε δλόγυρα τὸ καθετί. Δὲν ἔβλεπα πιά παρὰ μόνο τὴ μορφή αὐτή, ἀνάλαφρη και μετέωρη, πού θὰ ἔλεγεσ ὅτι εἶχε ἀποσπαστεῖ

ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς ὕλης. Γονάτισα και τοῦ φίλησα τὸ χέρι. Δὲν με πρόσχε πιά, ἀπορροφημένος ἀπὸ τὴν ἔκστασή του. Βγήκα ἀθόρυδα και κλείστηκα στὴν κάμαρά μου. Με κατεῖχε δλόφωχα ἕνα αἶσθημα ὑπέρτατης εὐδαιμονίας πού δὲν εἶχα ζήσει, ὡς τότε, ποτέ. Οὔτε ἤξερα οὔτε εἶχα τὴν ἱκανότητα νὰ σκεφτῶ τί νὰ εἶταν ἄραγε αὐτὸ πού ἐνωθα και πὼς μοῦ εἶτανε δυνατὸ, σὲς δραματικὲς ἐκείνες περιστάσεις, νὰ αἰσθάνομαι τόσο εὐτυχημένος. Οὔτε καν πού θρισκόμουν οὔτε πού πήγαινα μποροῦσα πιά νὰ κρίνω. Συνέπαιρνε τὴν καρδιά μου κάτι τὸ ἀπειρο, τὸ αἰώνιο, πού με πλημμύριζε γλυκύτητα και ἀγάπη. Ὅλες μου οἱ ἀγωνίες εἶχαν καταλαγιάσει μέσα μου και δὲν αἰσθανόμουν τίποτα ἄλλο παρὰ αὐτὴν τὴν προσέγγιση με τὴν αἰωνιότητα και τὸ ξεχειλισμα, στὴν ψυχὴ μου, τῆς ἀγάπης. Πολὺ ἀργά, με πῆρε ἕνας ὕπνος ἑλαφρὸς και καμμένος και, κάθε φορὰ πού ξυπνοῦσα στριφογυρίζοντας στὸ σκληρό μου κρεβάτι, με γέμιζε πάλι: τὸ ἴδιο αἶσθημα εὐτυχίας πού μοῦ φαινότανε σάν νὰ καταύγαζε ὅλη τὴν πλάση.

Τὴν ἄλλη μέρα, μίλησα γιὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ στὸν πατέρα Θεοφάνη. Δὲν ἔδειξε καμὴν ἐκπληξη οὔτε ιδιαίτερη περιέργεια. Εἶτανε γι' αὐτὸν πράγματα γνωστά, κοινὰ, πολυδοκιμασμένα.

—Ἄν εἶδες τὸ φῶς τοῦ Πνεύματος νὰ ἀστράφτει: στὸ πρόσωπό του, εἶπε, αὐτὸ σημαίνει: πὼς τὸ ἔχεις κ: ἐσὺ μέσα σου. Μὰ πρέπει: νὰ δοκιμαστεῖς γιὰ νὰ τὸ βρεῖς. Νὰ δοκιμαστεῖς ἀκόμα πολὺ.

Μάκρυνε στὸ περιτόλι, με τὸ ἀργό, κουρασμένο του βῆμα, ἀλλὰ, σὲ λίγο, στάθηκε κάτω ἀπὸ μιὰ γέρινη ἐλιά, στράφηκε πάλι: πρὸς ἐμένα και μοῦ ἔγνεψε, με τὸ χέρι, νὰ τὸν πλησιάσω.

—«Πάντοτε χαίρετε» εἶπε, «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε... Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε... Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν...» (Β' Θεσσαλονικεῖς ε' 16-28).

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 39)

ριακαῖς, πάντα τὸν Κληρὸν και τὸν Λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους...». (Βεβαίως οἱ λέξεις «ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ... πάντα τὸν Κληρὸν... ἐκδιδάσκειν» ὑπονοεῖ ἄλλην διοικητικὴν διάρθρωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπισκόπων και χωρεπισκόπων τότε ἦτο πολὺ μεγάλος).

Ἡ ἴδια δὲ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος με τὸν 64ον Κανὸνα τῆς ἀπαγορεύει ἀπολύτως στοὺς λαϊκοὺς κάθε δημοσία διδασκαλία. Ἄρα πολὺ περισσότερο τὸ κήρυγμα.

«Ὅτι: οὐ χρὴ δημοσία λαϊκὸν λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν —λέγει: ὁ Κανὼν— ἀξίωμα ἑαυτοῦ διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν περιποιούμενον, ἀλλ' εἶκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ Κυρίου διατάξει: και τὸ οὖς τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λαδοῦσι: λόγου δ.ανοίγειν, και τὰ θεῖα παρ' αὐτῶν ἐκδιδάσκεισθαι. Ἐν γὰρ τῇ μιᾷ Ἐκκλησίᾳ διάφορα μέλη πεποιήκειν ὁ Θεός, κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου φωνῆν' ἦν ὁ Θεολόγος ἐρμηνεύων Γρηγόριος, σαφῶς τὴν ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι: φάσκων' ταύτην αἰδοίμεθα

τὴν τάξιν, ἀδελφοί, ταύτην φυλάττομεν. Ὁ μὲν ἔστω τις ἀκοή' ὁ δὲ, γλῶσσα' ὁ δὲ χεῖρ, ὁ δὲ, ἄλλο τι' ὁ μὲν διδασκείτω' ὁ δὲ μαθητεύτω' και μετὰ βραχέα' και ὁ μαθητῶν ἐν εὐπειθείᾳ' και ὁ χορηγῶν ἐν ἰλαρότητι' και ὁ ὑπουργῶν ἐν προθυμίᾳ' μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα, τὸ ἐτοιμότατον μὴ πάντες Ἀπόστολοι' μὴ πάντες προφηταί' μὴ πάντες διερμηνεύωμεν' και μετὰ τινά. Τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὢν; Τί γίνῃ κεφαλὴ, ποῦς τυγχάνων; Τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς, τεταγμένος ἐν στρατιώταις; Και ἐτέρωθι: ἡ Σοφία διακελεύεται: Μὴ ἴσθι: ταχὺς ἐν λόγοις' μὴ συμπαρακτείου πένης ὢν πλουσίω, μηδὲ ζῆτει: τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερος. Εἰ δὲ τις ἄλλῶ τὸν παρόντα παρασαλεύων κανόνα, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφορίζεσθω».

Σχολιάζοντας αὐτὸν τὸν Κανὸνα ὁ Ζωνναρᾶς παρατηρεῖ: «Ἰδία δὲ τις ἐρωτώμενος, οὐ κωλυθήσεται: ἀποκρίνεσθαι: και διδάσκειν τὸν ἐρωτῶντα».

(Συνεχίζεται)

Τ Ο Τ Ρ Ι Ω Δ Ι Ο Ν

Τοῦ Ἀρχιμ. ΠΑΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ
Γραμματέως Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ καιρὸς τοῦ Τριωδίου ἐφθασεν. Ἦδη ἡ ὑπέροχος καὶ πλήρης ἐνοιῶν καὶ πνευματικῶν χυμῶν ὑμολογία τοῦ ἀντιστοίχου τῆς Ἐκκλησίας λειτουργικοῦ βιβλίου πληροῦ καθ' ἑκάστην τὴν ἀτμόσφαιραν τῶν Ἱερῶν Ναῶν. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο τεθησαύρηται οἱ πολῦτοι μαργαρίται τῆς Βίβλου καὶ τῆς Ἱερᾶς τῶν Ὁρθοδόξων Παραδόσεως, δημιουργοῦντες εἰς τοὺς πιστοὺς μοναδικὰ θρησκευτικὰ διώματα καὶ «μετ' ἀπαραμίλλου δυνάμεως συντελεῖ οὐ μόνον εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς διανοίας τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν μετὰ κατανοήσεως δώσιν τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ μυστηρίου, ὅπερ εἶναι τὸ ἔσχατον θεμέλιον τοῦ ὀρθοδόξου κατηχητικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἔργου»¹.

Ὁ πνευματικὸς τοῦ Τριωδίου κόσμος καλεῖ τοῦ ἀνθρώπου τὴν σκέψιν καὶ ζωὴν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς μετ' ἄλλου διωκαμένας διωτικὰς μερίμνας καὶ τὸν μακρὰν τοῦ Θεοῦ χώρον, καί, ἐλθοῦσαν εἰς νῆψιν ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ εἰς ὑπάντησιν καὶ ἀκοὴν τῶν λόγων τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐτοίμασθῇ εἰς ἀξίαν ὑπάντησιν καὶ ἑορτασμὸν τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Οἱ λόγοι καὶ τὰ ἑορταζόμενα τῆς Ἐκκλησίας γεγονότα δὲν ἔχουν ἀπλῶς καὶ μόνον ἱστορικὸν χαρακτῆρα, οὔτε ἐνθυμίζουσι μόνον, ὅτι συνέβησαν ἀπλῶς εἰς τὸ ἀπώτερον παρελθόν, εἰς μίαν μακρὰν ἀπὸ τὸ σήμερον χρονικὴν στιγμήν καὶ ἡμέραν. Τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἑορταζόμενα, ψαλλόμενα, ἀναγιγνωσκόμενα, τελοῦμενα καὶ ὀρώμενα, καθ' ἃ, κατὰ τὸ Τριώδιον, ὁ «Χριστὸς ἔρχεται ἵνα συναεορτάσῃ μεθ' ἡμῶν τὸ Πάσχα»², βιοῦνται ἐντὸς τοῦ λειτουργικοῦ τῆς Ἐκκλησίας χρόνου ὡς σήμερον συμβαίνοντα. Ἡμεῖς δέ, ἀτενίζοντες εἰς Αὐτὸν διὰ τῶν ἑορτῶν τοῦ Τριωδίου ὡς τὴν «προσοχίαν τῶν Ἔθνῶν»³, μυσούμεθα εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐντόνως προβάλλεται κατὰ τὴν παρούσαν τοῦ Τριωδίου περίοδον.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἕως τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ Τριωδίου εὐρίσκωμεν κυρίαν ἰδέαν καὶ γραμμὴν τὴν τῆς «θεούσης προπαρασκευῆς πρὸς ἀξίον ἑορτασμὸν τοῦ τε Σταυρωσίμου καὶ Ἀναστασιμῶν Πάσχα»⁴ διὰ τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς ἐγκρατείας, τῆς φιλοανθρωπίας, τῆς ἀνεξικακίας, τῆς ἀγάπης καὶ κυρίως τῆς μετανοίας.

1. Ἦδη ἀπὸ τὴν πρώτην κυριακὴν τοῦ Τριωδίου, ἦτοι τοῦ «Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου»⁵, ἐξαιρεται ὅλως ἰδιαιτέρως ἡ πηγαιαία καὶ θερμὴ προσευχὴ πρὸς τὸν Ὑ-

ψιστον Θεὸν ὡς μέσον ἀσκήσεως καὶ τελειώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ προσευχὴ εἶναι προτέρημα μόνον τοῦ λογικοῦ ὄντος, τοῦ ἀνθρώπου. Μέσῳ δὲ αὐτῆς τὸ δημιουργημα ἐπικοινωνεῖ μετὰ τὸν Δημιουργόν του καὶ ἀναπτύσσεται: ἔτσι μία ἰδιάζουσα καὶ μοναδικὴ σχέση, ποὺ ἐν τῇ πίστει λέγεται «κοινωνία».

Ἄλλ' οὐχὶ μόνον ἀπὸ τὸ Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας καὶ ἀπὸ ὀλοκλήρου τὴν ὑμολογίαν ὁ πιστὸς προτρέπεται, ἵνα κατευθῆναι «ὡς θυμίαμα» τὴν προσευχὴν του πρὸς τὸν Θεόν. Μελεδικώτατα ὁ ὑμνωδὸς ψάλλει: «Βεβαρημένων τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐκ τῶν ἀνομιῶν μου, οὐ δύναμαι ἀτενίσει· καὶ ἰδεῖν τὸν αἰθέρα τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλὰ δέξαι με ὡς τὸν Τελώνην μετανοοῦντα, Σωτήρ, καὶ ἐλέησόν με»⁶.

2. Εἰς τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ Τριωδίου, ὅπου ἐξιστορεῖται ἡ ὑπέροχος παραβολὴ τοῦ ἀσώτου, εὐρίσκωμεν κλασικὸν παράδειγμα μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Θεὸν Πατέρα ἐκ τοῦ χώρου τῆς ἁμαρτίας, ἔνθα ἀμαυρῶνεται ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θεῖα εἰκὼν καὶ ἐκφυλίζεται ἡ ἀξία ἀνθρώπου. Διὰ τῆς μετανοίας ὁ καθεὶς ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν, ἀπὸ τὸν «οἴστρον τῆς ἀκολασίας», ἀπὸ τὸν «ζοφώδη καὶ ἀσέλγηνον ἔρωτα τῆς ἁμαρτίας»⁷.

Ζωηρότατα ὁ ὑμνωδὸς παριστᾷ τὸν μετανοοῦντα πρὸς τῆς στενῆς τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου πύλης μετὰ τὸν ὑπέροχον ὕμνον «Τῆς μετανοίας ἠνοξὸν μοι: πύλας, Ζωοδότα. Ὁρθρίζε· γὰρ τὸ πνεῦμα μου πρὸς γὰρ τὸν ἅγιόν σου, γὰρ φέρον τοῦ σώματος ὅλον ἐσπιλωμένον. Ἄλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρρον εὐσπλάχνῳ σου ἐλέει»⁸, ποὺ ἤχει ἀπὸ τῆς πρώτης ἕως τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ Τριωδίου ὡς ἐγερτήριος σάλπιγγ. Τὸ δῶμα τῆς μετανοίας εἶναι ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ἐξοικειώσεως, διότι εἰς ἑκάστην σελίδα τοῦ λειτουργικοῦ βιβλίου τοῦ Τριωδίου ἐμπλουτίζεται μετὰ νέα σχήματα καὶ παραμοιώσεις, διαποτίζεται δὲ θαυμάσια ἀπὸ τὸν ἀσματικὸν πλοῦτον καὶ τὰ βιβλικὰ ἀναγνώσματα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. «Παντοκράτορ Κύριε οἶδα πόσα δύναται τὰ δάκρυα. Ἐξεκίαν γὰρ ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου ἀνήγαγον. Τὴν ἁμαρτωλὸν ἐκ τῶν χρονίων πταισμάτων ἐρρύσαντο. Τὸν δὲ Τελώνην ὑπὲρ τὸν Φαρισαῖον ἐδικαίωσαν. Καὶ δέσμαι· σὺν αὐτοῖς ἀριθμήσας, ἐ λ ἔ η σ ὁ ν μ ε»⁹.

Ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ὕλης τοῦ Τριωδίου ἐξαιρεται ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια, ἥτις «θραύει τὰ τυραννικὰ δεσμὰ

1. Εὐαγγελίου Θεοδώρου, «Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχυροῦς Τριωδίου», Ἐν Ἀθήναις 1959, σελ. 163.

2. Ἀπόθθι, σελ. 52.

3. Γέν. μθ', 10.

4. Εὐαγγελίου Θεοδώρου, ἔ.α., σελ. 24.

5. Λουκ. ιη', 10-14.

6. «Τριώδιον», ἔκδ. Ἀποστ. Διακ. Ἐν Ἀθήναις 1960, σελ. 56'.

7. «Τριώδιον», ἔ.α. σελ. 3766'.

8. «Τριώδιον», ἔ.α. σελ. 6α'.

9. «Τριώδιον», ἔ.α. σελ. 5α'.

τοῦ παρελθόντος, ἐκδιώκει τοὺς ἐφιέλτας αὐτοῦ καὶ παρέχει: εἰς τὸν ἀνθρώπου τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν»¹⁰. Θέτει δὲ ὄλην τὴν τε πνευματικὴν καὶ σωματικὴν τοῦ ἀνθρώπου δυναμικότητα εἰς τὴν διάθεσιν καὶ διακονίαν τοῦ ἀγαθοῦ πρὸς ἡθικὴν τελείωσιν καὶ ἄνοδον τοῦ μετανοοῦντος. Ὁ τὴν μετάνοιαν βιώνων δὲν ἔρχεται εἰς λήθη μόνον τοῦ ἀμαρτωλοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ «τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνωμενος, κατὰ σκοπὸν διώκων ἐπὶ τὸ θραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»¹¹, ἵνα ἔχη «χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηγικά»¹².

3. Κατὰ τὴν τρίτην Κυριακὴν τοῦ Τριωδίου ὁ πιστὸς εὐρίσκειται ἐκθαμβὸς πρὸ τοῦ μεγαλείου τῆς θείας δόξης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «ὃν στρατιὰὶ οὐρανῶν δοξάζουσι: καὶ φρίττει: τὰ Χερουβαὶμ καὶ τὰ Σεραφαὶμ, πᾶσα πνοὴ καὶ κτίσις»¹³.

Ἡ ὁμολογία τῆς ἡμέρας ἀνοίγει: ἐπιδητικὰ ἤδη ἀπὸ τὸν ἑσπερινόν. «Ὅταν μέλλῃς ἔρχεσθαι, κρίσιν δικαίαν ποιῆσαι, κρίτὰ δικαιοῦτατε, ποταμὸς πύρινος πρὸ τοῦ σοῦ δῆματος καταπλήττων ἔλκει: ἅπαντας, παρισταμένων σοι: τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων, ἀνθρώπων κρινομένων τε φόβῳ, καθ' ἃ ἕκαστος ἔπραξε...»¹⁴. Τότε «ἠχησούσι: σάλπιγγες», «τίθωνται θρόνοι: καὶ ἀνοίγονται: βίβλοι: καὶ Θεὸς εἰς κρίσιν καθέξεται, ὃ ποῖος φόβος...»¹⁵. «Οἶμοι, τάλαινα ψυχὴ ἔως πότε τῶν κακῶν οὐκ ἐκκόπτεις; ἔως πότε τῆ ραθυμίας κατὰκεισαι;...»¹⁶.

Ὁ Δίκαιος Κριτῆς ἐν μέσῳ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ «ἐπὶ θρόνου δόξης»¹⁷ ἔρχεται, ἵνα κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς. Βίβλοι: ἀνοίγονται καὶ τὰ κρυπτὰ δημοσιεύονται. Ἐκαστος γνωρίζει: τότε, ὅτι καὶ ἡ πλέον μυστικὴ πτυχὴ τῆς ζωῆς του ἔρχεται: εἰς φῶς. Τίποτε δὲν μένει ἄγνωστον. Ἡ Θεία Δικαιοσύνη σὲ ὄλη τῆς τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἀποκορύφωμα τῆς ὁμολογίας τῆς ἡμέρας ἀποτελεῖ τὸ εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Λειτουργίας¹⁸. Ἐκτός τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης, ποῦ ἀναμένει ἡ κτίσις ὄλη ἀπὸ τὸν Κτίστην, τονίζεται καὶ διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος μετ' ὅσον εὐθὺ καὶ κατηγορηματικὸν τρόπον ἢ δι' ἔργων ἐκδήλωσις τῆς πίστεως καὶ ἡ ἔμπρακτος ἀγάπη διὰ τῆς πραγματικῆς φιλανθρωπίας. Μάλιστα δὲ τόσον ἐξαιρεται ἡ ἄνευ ὑπολογισμῶν καὶ συμφέροντος ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ὥστε νὰ τίθεται ὡς θάσις τῆς δικαιοσύνης τοῦ ἀνθρώπου. «Ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε». Τὸ εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας ἀσκει ζωηράν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν χριστιανῶν, ποῦ ὅλοι ἐπιδιώκουν ἐν τῇ ζωῇ «τὰ καλὰ ἔργα» διὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν ἐκαίην, μεθ' ἧν θ' ἀκολούθησεν τὸ λαμπρὸ καὶ ἀτέλειωτο «μεσημέρι» εἰς

τὴν Αἰωνιότητα τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς μετὰ πολίτας τοὺς τὰ «ἀγαθὰ» ποιήσαντας εἰς τὸν παρόντα βίον.

4. Τετάρτη Κυριακὴ τοῦ Τριωδίου, ἦτοι: ἡ Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς. Τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας προβάλλει: ἔγνονα τὴν νοσταλγίαν τοῦ ἀπωλεσθέντος παραδείσου καὶ τὴν ἐξορίαν τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ κήπου τῆς Ἐδὲμ μετὰ τὰ γνωστὰ διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀποτελέσματα. Συγχρόνως ἤχουσι τὰ μέσα τῆς καθάρσεως καὶ τοῦ ἐξαγνισμού τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ κυριώτερον τὴν νηστείαν: «Νηστεία τὴν ψυχὴν λαμπρύνοντες λευκανθώμεν ὑπὲρ χιόνα καὶ καθαροὶ λοιπὸν νυμφίω Χριστῷ μετασχεῖν τοῦ Πάσχα τοῦ μυστικοῦ καὶ τῆς λαμπρᾶς καὶ θείας ἀναστάσεως»¹⁹. Τὸ ἑσπέρας ἡ Ἐκκλησία, καταλλήλως ἐνδεδυμένη, ἀναγγέλλει: τοῖς πιστοῖς: «Τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠγνέωται», «ἔφθασε καιρὸς ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων ἀρχὴ» καὶ ὁ «καλὸς τῆς νηστείας ἀγὼν»²⁰, ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός»²¹.

5. Τὴν πέμπτην Κυριακὴν τοῦ Τριωδίου, ἦτοι: τὴν Α' τῶν νηστειῶν, Κυριακὴν τῆς «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ», ἐορτάζεται: τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἐκκλησίας, ὁ θριαμβὸς καὶ ἡ νίκη τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως ἐναντὶ: ὄλων τῶν αἵρέσεων καὶ τῶν ποικιλοπύμων ἑχθρῶν, οὓς συνήτησεν ὁ Χριστιανισμὸς κατὰ τὴν δισχιστικὴν πορείαν του εἰς τὸν χρόνον καὶ τὸν κόσμον.

Ἐδῶ, ἴσως, ἀπαιτεῖται: μία παρένθεσις:

Εἰς τὴν ἱστορίαν του ὁ Χριστιανισμὸς ἠκολούθησε μίαν πορείαν μετὰ κύριο χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τὴν πάλην μετὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ «αἰῶνος τούτου». Εἰς τοὺς διωγμοὺς ἠνδρώθη. Εἶχεν ζωηράν συνείδησιν οὐχὶ μόνον τῆς κληρονομίας του, ἣν φέρει, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθύνης του διὰ τὴν τύχην καὶ τὰ πεπωμένα τοῦ κόσμου. Οἱ Ἀπόστολοι: καὶ οἱ διάδοχοί του, πιστοὶ εἰς τὴν ἐντολήν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη»²², μετέφερον τὸ μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου εἰς ὄλην τὴν οἰκουμένην. Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν διωγμῶν ἡ Ἐκκλησία ἀνέδειξεν τοὺς Ἀπολογητάς, οἱ ὅποιοι: ἀνέλαβον τὴν δικαιοσύνην τῆς νέας θρησκείας πρὸς τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον. Τὰ θεολογικὰ ἔκτενα συγγράμματα τῶν Ἀπολογητῶν, πολυτιμότερα εἰς εἶδος καὶ περιεχόμενον, ἀπετέλεσαν τὴν λεγομένην «φυσικὴν θεολογίαν». Ἀρχὰς τοῦ 4ου μ.Χ. αἰῶνος ἔληξαν μετὰ ὀριστικῶς οἱ διωγμοί, ἀλλ' ἐνεφανίσθησαν νέα: ἀντιξοότητες, ποῦ συνετέραξαν τὸ νέον τῆς Ἐκκλησίας σκῆφος, καὶ ποῦ ἦσαν αἱ αἵρέσεις. Τὸ Βυζάντιον παλαίει: καὶ ἀνθίσταται: ἡρωϊκά. Ἐν αὐτῷ δὲ «ἀστέρες πολύφωτοι: τοῦ νοητοῦ στερεώματος»²³ ἔδωσαν τὴν μάχην τῆς πίστεως καὶ τοῦ πνεύματος, ἵνα φθάσῃ μέχρις ἡμῶν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἡ Ὁρθόδοξος Πίστις ὡς πολυτίμος τῶν χριστιανῶν παρακαταθήκη.

(Συνεχίζεται)

10. Εὐαγγέλιον Θεοδώρου, § α. σελ. 159.

11. Φιλ. γ', 13.

12. Δέλτος Θ. Λειτουργίας.

13. «Τριώδιον», §.δ. σελ. 284α'.

14. «Τριώδιον», §.δ. σελ. 27α'.

15. «Τριώδιον», §.δ. σελ. 276'.

16. Αὐτόθι, σελ. 28α'.

17. Ματθ. κε', 32.

18. Ματθ. κε', 31-46.

19. Κανὼν Β' Κυρ. Νηστειῶν.

20. «Τριώδιον», σελ. 71α'.

21. Ρωμ. ιγ', 12.

22. Ματθ. κη', 19.

23. Δοξαστικὸν Κυριακῆς τῶν Πατέρων.

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ
Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

4

Στὸ μεταξὺ κοινοποιήθηκαν τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου ποὺ ἀναφέρονται στὸ θέμα τῶν ἀκραίων «αἰρέσεων».

Σύμφωνα μὲ τὴν «Πρότασι: Ψηφίσματος» τῆς «Ἐπιτροπῆς Νεότητος, Πολιτισμοῦ, Παιδείας, Πληροφοριῶν καὶ Ἀθλητισμοῦ» ἀμφισβητεῖται: «τὸ θεμελιώδη ἢ μὴ τῶν πρακτικῶν σὲ σχέση μὲ τὴν εἴσοδο νέων μελῶν καὶ τὴ μεταχείρισί τους».

Κατὰ τὴν Ἐπιτροπὴ τὰ προβλήματα ποὺ προκύπτουν μὲ τὴ δραστηριότητα τῶν «αἰρέσεων» αὐτῶν «ἀποτελοῦν διεθνῆς φαινόμενο, ποὺ παρουσιάζεται: σὲ ὅλα τὰ κράτη - μέλη», σὲ ὁρισμένα μάλιστα κράτη «ἔχει ἤδη ὁδηγήσει: σὲ ἔρευνες, κυβερνητικὰ μέτρα καὶ ἀποφάσεις δικαστηρίων». Ἐπισημαίνεται ἀκόμη ὅτι: «τὰ μέλη τῶν κινήσεων αὐτῶν μὲ τὴν ἀπαμάκρυνσι: ἀπὸ τὴν ὡς τώρα ζωὴ τους ἀντιμετωπίζουσι προβλήματα στὸν κοινωνικὸ τομέα καὶ στὸν τομέα τοῦ ἐργατικοῦ δικαίου, τὰ ὁποῖα ἔχουσι ἀρνητικὰς συνέπειαι τόσο γιὰ τὰ ἄτομα αὐτὰ ὅσο καὶ γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὸ κοινωνικὸ σύστημα».

Ἔτσι: ἡ Ἐπιτροπὴ, χωρὶς νὰ θελήσῃ νὰ ἀνακατευθῆ μὲ τὴς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῶν κινήσεων αὐτῶν, ἔκρινε ἀναγκαῖα ὅπως «τὰ ἀρμόδια συμβούλια Ὑπουργῶν, δηλαδὴ οἱ Ὑπουργοὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης ποὺ συνέρχονται στὸ πλαίσιο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Πολιτικῆς Συνεργασίας καθὼς καὶ τὸ Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἀνταλλάξουσι τὸ συντομώτερον δυνατὸ πληροφορίας σχετικά μὲ τὴ δράσι: ὁρισμένων νέων θρησκευτικῶν κινήσεων, καὶ τὰ προβλήματα ποὺ προκύπτουσι».

Ἰδιαίτερος προτείνεται: νὰ ἐξετασθῆ, α) ἂν μπορεῖ κανεὶς νὰ προσδώσῃ στὴς κινήσεις αὐτὰς τὸν χαρακτηρισμὸ τῆς ὁργανώσεως «κοινῆς ὠφελείας» καὶ νὰ παραχωρήσῃ σ' αὐτὰς φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς, β) ἂν τηροῦνται ἀπὸ τὴς ὁργανώσεις αὐτὰς οἱ νόμοι: ποὺ ἰσχύουσι στὰ κράτη - μέλη καὶ ἰδιαίτερα οἱ σχετικοὶ μὲ τὸ ἐργατικὸ δίκαιο καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀσφάλεια, γ) ποιὲς εἶναι: «οἱ ἐπιπτώσεις τῆς μὴ τηρήσεως τῶν νόμων γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύστημα», δ) τὸ θέμα τῆς «ἀναζητήσεως ἀγνωσμένων ἀτόμων καὶ ἡ δυνατότητα στὸ πλαίσιο αὐτὸ γιὰ συνεργασία μὲ τρίτες χῶρες», ε) «μὲ ποιὸν τρόπο παραβιάζονται: τὰ προσωπικὰ δικαιώματα περὶ ἐλευθερίας τῶν μελῶν», στ) τὸ «σύστημα ὑπηρεσιῶν παροχῆς δοθείας, οἱ ὁποῖαι νὰ παρέχουσι στὰ μέλη νομικὰς συμφορὰς κατὰ τὴν ἀποχώρησί τους ἀπὸ τὴς κινήσεις αὐτὰς καὶ ἐνίσχυσι: κατὰ τὴν ἐπανένταξί τους στὴν κοινωνία καὶ στὸν χῶρο τῆς ἐργασίας», ζ) ἡ «ὑπαρξι: κενῶν» τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουσι «τὴ διεξαγωγή δραστηριοτήτων ποὺ ἀπαγορεύονται: σὲ ἄλλα κράτη».

Οἱ προτάσεις αὐτὰς τῆς «Ἐπιτροπῆς» συζητήθηκαν στὴ Σύνοδο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου (21-25 Μαΐου 1984) καὶ υἱοθετήθηκαν. Περιελήφθησαν αὐτοῦσιες στὸ «Ψήφισμα γιὰ κοινὰς ἐνέργειαι τῶν κρατῶν - μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος ὅσον ἀφορᾷ παραβάσεις τῶν νόμων ἐκ μέρους τῶν ὁργανώσεων ποὺ κινουῦνται: κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας».

Ποῦ στηρίχθηκε ἡ εἰδικὴ αὐτὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου νὰ κἀνῃ τὴς προτάσεις ποὺ μνημονεύσαμε, ἐφ' ὅσον, ὅπως ἀναφέρεται, ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἶναι: κατοχυρωμένη;

Στὸ «Ψήφισμα» ἀναφέρεται: ὡς εἰσαγωγή:

«Ἐχοντες ὑπόψει: τὴ Συνθήκη ΕΟΚ καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἄρθρο 220... τὸ Διεθνῆς Ἔτος Νεότητος 1985... Προτάσεις ψηφίσματος σχετικά μὲ: τὴν ἀναταραχὴ ποὺ προκαλεῖται: ἀπὸ τὴν Ἐνωτικὴ Ἐκκλησία τοῦ Σάν Μουὺν Μουὺν (Ἐγγραφοὺν 1-2) 82), τὴς δραστηριότητες τῆς Ἐνωτικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Σάν Μουὺν Μουὺν (Ἐγγραφοὺν 1-109) 82), τὴν Ἐκθεσι: τῆς Ἐπιτροπῆς Νεότητος, Πολιτισμοῦ, Παιδείας, Πληροφοριῶν καὶ Ἀθλητισμοῦ καὶ τὴν γνωμοδότησι: τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς (Ἐγγραφοὺν 1-47) 84), τὴς ἀνησυχίας πολιτῶν καὶ οἰκογενειῶν στὴν Κοινότητα ὅσον ἀφορᾷ τὴς δραστηριότητες ὁρισμένων ὁργανώσεων ποὺ χαρακτηρίζονται: ὡς «Νέαις Θρησκευτικῆς Κινήσεσι», ἐφ' ὅσον οἱ μέθοδοι τους συντελοῦσι στὴν παραβίασι: τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἀστικῶν δικαιωμάτων καὶ εἶναι: ἐπιζήμιαι γιὰ τὴν κοινωνικὴ θέσι: τῶν ἀτόμων ποὺ ἀφοροῦν...».

Ἐπομένως κατὰ τὴν ἀποψι: τῆς Εὐρωβουλῆς πρόκειται: ἐδῶ γιὰ σοβαρὰ προβλήματα καὶ οἱ κυβερνήσεις πρέπει: νὰ ἐπέμβουσι: γιὰ νὰ προστατεύουσι: τοὺς πολίτες ἀπὸ μιὰ πραγματικὴ ἀπειλή.

Εἶναι: ἐνδι:αφέρον νὰ παραθέσωμε ἐδῶ τὴ «Γνωμοδότησι: τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς».

«Ἡ Νομικὴ ἐπιτροπὴ...»

«Συμμερίζεται: τὴς δικαιολογημέναις ἀνησυχίαις ποὺ ἐξέφρασε ὁ εἰσηγητῆς (Εὐρωβουλευτῆς κ. Cottrell) καὶ ἀπὸ νομικῆ ἀποψι: δὲν μπορεῖ: παρὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀναφορὰ στὸ ἄρθρο 9 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἀὐτὸ τὸ ἄρθρο προσφέρει: πράγματι: τὴν κατάλληλη νομικὴ βάση: γιὰ μιὰ κοινοτικὴ ἀντιμετώπισι: τοῦ προβλήματος, ἐφόσον ἐγγυάται: τὸ θεμελιώδες δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐκφράσεως καὶ τῆς θρησκείας καὶ ταυτόχρονα καθορίζει: τοὺς περιορισμοὺς ποὺ πρέπει: νὰ τεθοῦν σ' αὐτὸ τὸ δικαίωμα, στὴν περίπτωσι: ποὺ ἀπειλοῦνται: ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἀτόμου.

Ἐπεικινώντας ἀπὸ αὐτὴ τὴ βάση, εἶναι: ἐπίσης σκόπιμο καὶ νομικὰ σωστὸ νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ πολιτικὴ συνεργασία

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Του ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ (†)

Στήν τραγωδία του Σοφοκλή «Αντιγόνη», άκούμε από τó στόμα του βασιλιά Κρέοντα τήν καταδίκη ένος από τά πιό άπεχθή καταντήματα τής ανθρώπινης γλώσσας. Του γά στολίζει κανείς τó κακό του έργο με ώραια λόγια. Νά τó έμφανίζει, παραποιώντας τήν άλήθεια, δίκαιο, θεμιτό, ήθικό. Νά γύνει τή φαυλότητα με τά άμφια του ήεροϋ. Νά καλύπτει τήν όψη τής άσχήμας με χρυσό προσωπείο.

Άπ' αϋτή τήν άισχρή πτώση, ó Δαβίδ ζητεί γά σωθει με τούς γνωστούς στίχους: «Θού, Κύριε, φυλακήν τῷ στόματί μου και θύραν περιοχῆς περι τά χείλη μου. Μή εκκλίνης τήν καρδίαν μου εις λόγους πονηρίας, του προφασίζεσθαι προφάσεις εν άμαρτίαις...» (Ψαλμ. ρμ' 3-4).

Όντως, πτώση σ' αϋτό τó είδος άχρείωσης είναι τó πιό εύκολο και πιό συχνό πράγμα στον κόσμo. Ένα φαίνόμενο, πού σκιάζει και μολύνει τόν κοινωνικό διάλογο. Στά σπίτια, στα έπαγγελματικά περιβάλλοντα, στην άγορά, στους δρόμους. Παντού όπου οί άνθρωποι συγχρωτίζονται, μιλάνε ό ένας στον άλλο. Είναι φαίνόμενο πού

θέτει, έτσι, άς επιτραπεί ή φράση, σέ δοκιμασία τήν ύπομονή του Θεού άπέναντί μας. Γιατί, καθώς θεοαιώνει: ó σοφός τής Παλαιάς Διαθήκης, είναι: «δδελυγμα Κυρίω χείλη ψευδῆ» (Παροιμ. ι6' 22). Και ó ίδιος άλλου σημειώνει, ότι, αν τó αντιληφθού, οί άνθρωποι, θα τó σιχαθούν και αϋτοί: «Ό ειπών τόν άσεβῆ, δίκαιός έστιν, επικάταρατος λιούς έστα: και μισητός εις έθνη» (Μασωρ. κδ' 24)· είτε κρύψει: μ' αϋτόν τόν τρόπο άλλου τήν άνομία είτε άποσκεπάσει: τή δική του.

Είχε δίκιο ó ήερός Χρυσόστομος, όταν τόνιζε ότι: ή συνείδηση είναι: ó πικρότερος κατήφορος, ξέροντας πιό πολύ τά φταιξιμάτά μας από κάθε άλλον. Άν κανείς τήν άκούει, μήν έχοντάς τη φήμωση: με τά φέμματα πού θα χρησιμοποιήσει: και στους γύρω του, πάσχει, συντρίβεται, καταλύσεται. Άκούει: ένα έμπράγματο κήρυγμα, πού τόν ώθει σέ μετάνοια. Άγανήφει. Συγκλονίζεται, παίρνοντας συναίσθηση τής ένοχής του. Και σηκώνεται διαστικά, σαν τόν Άσωτο του Έυαγγελίου, γιά γά γυρίσει: και γά πέσει: στα πόδια του Πατέρα του.

(*) Συνέχεια εκ τής σ. 30 του ύπ' άρ. 3 τεύχους.

και γά αναζητηθή κάθε είδος συμφωνίας, προκειμένου γά διευκολυνθή ή καταπολέμησι των παραβάσεων τής έλευθερίας, κυρίως των νέων».

Τó κείμενο αϋτό συνετάγη από τόν κ. VIE και έγκρίθηκε όμόφωνα από τή Νομική Έπιτροπή κατά τήν συνεδρίασι: τής 1ης και 2ας Μαρτίου 1984. Άς σημειωθή δέ ότι: σ' αϋτή τή συνεδρίασι παρευρέθηκαν και οί Έλληνες Έδρωδουλευτές κ.κ. Έφραιμίδης και Γόντικας, οί όποιοι: έψήφισαν ύπέρ τής γνωμοδοτήσεως αϋτής.

Έπομένως ή χώρα μας δεσμεύθηκε με τó «Ψήφισμα» τής Έδρωδουλής και συμφώνησε πώς πρέπει γά καταπολεμηθούν οί παραβάσεις του άρθρου 9 τής Έυρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου εκ μέρους των άκραίων «αίρέσεων»· τούτο δέν είναι: άπλως «νομικά σωστό», αλλά είναι: και «σκόπιμο».

Συνεπώς, αντί γά επικαλούμεθα τή Σύμβασι: γιά τά «άνθρώπινα δικαιώματα» με σκοπό τήν «προστασία» των «δικαιωμάτων» των άκραίων αίρέσεων, πού άς σημειωθή θυμούντα: τά «άνθρώπινα δικαιώματα» όταν θέλουν γά έξουδετερώσουν τήν εναντίον τους κριτική, είναι πλέον καιρός, γά επέμθῃ τó κράτος και γά προστατεύση βασικά ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων, τά όποια άπειλούντα: από αϋτές τίς κινήσεις.

(Συνεχίζεται)

Άλλά όσα συμβαίνουν μέσα μας, δέν είναι: πάντοτε άπλά. Γιά γ' άποφανθεί κατηγορηματικά ή συνείδηση, πρέπει γά είναι φωτεινή. Άν δέν είναι: Άν τήν κυκλώνουν οί μεθυστικές άπόπνοιες των παθών; Τότε, δέν βλέπει: σωστά. Και άπεργάζεται: ή ίδια τó ξεπλάνημα της με σφαλερές έρμηνείες κριμάτων, πού θα έπροπει γά τήν τρομάζουν, έτσι: άναμφισβήτητα πού ήταν. Είναι ή θλιβερή περίπτωση του άμαρτωλού, πού πρῶτα άπατά τόν έαυτό του, πριν ξεγελάσει: τούς άλλους, δίνοντας άγαθή είκόνα τής κριματισμένης ζωής του.

Έχουμε λοιπόν δυό είδη άνθρωπων, πού άλλοι: είναι και άλλοι: πασχίζουν γά φαίνονται. Αϋτούς πού καταφεύγουν στη φενακή εν ψυχρά. Και όσους έχουν πέσει: και οί ίδιοι: θύματά της.

Έέρε: ó Κύριος ότι: και στα δύο αϋτά είδη, ή ανθρώπινη άδυναμία παίζει πρωταρχικό μέρος. Δίχως τή χάρη Του, τί θα μάς έκανε γά μη χρησιμοποιούμε τó λόγο, γιά γά κρύβουμε και όχ: γά φανερόνουμε —όπως παρατήρησε κάποιος με σαρκασμό— τίς διαθέσεις μας; Ίσχύουν λοιπόν πάντοτε αϋτά πού λέει: ó σοφός στον Κύριο: «Τό πάντων σε δεσπόζει: πάντων φείδεσθαι ποιεί» (Σοφ. Σολ. ι6' 16). Δέν παύει: γ' άπεχθάνεται τó κακό. Άλλά, συνάμα, στηρίζει: τó έτομο έλεός Του στη παραπάνω γνώση. Έτομο γά γίνει: άπτό, μόλις συναίσθανθούμε τήν άξιόδακρυτη κατάστασή μας.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Νούμερο 061117.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕ τούς αριθμούς για ψυχρότητα. "Ισως και νά 'χουμε δίκιο τις περισσότερες φορές. Κλασική πράξη, που χρησιμοποιείται και σαν παράδειγμα συχνά - πικρά, το «ένα κι ένα κάνουν δύο». 'Από 'κει κι έπειτα «σχόλιον οὐδέν».

"Αν αναγκαστούμε νά φέρουμε στο νοῦ κάποια στρατόπεδα συγκεντρώσεως σέ ξένες χώρες, δεκάδες χρόνια πίσω, θά δούμε τὸν ἄνθρωπο ν' ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ἕναν ἀριθμὸ. Τὸ πρόσωπο νὰ παραχωρεῖ θίατα τῆ θέσῃ του σὸ ἀνώνυμο ἄτομο τῆς μάζας. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἰσοπέδωνε τὴν πραγματικότητα. Ἰσοδυναμοῦσε μὲ θάνατο.

061117. Ἀριθμὸς κι αὐτός. Ἀπὸ πρώτη ἄποψη δὲν λέει τίποτα. Ἐρευνώντας τον, σημαίνει πολλά. Σημαίνει ζωή! Εἶναι ὁ ἀριθμὸς ταυτότητος «ωροητοῦ σώματος» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ. Ὁ Μακαριώτατος σὶς 29 Ἰανουαρίου ἔγινε καὶ τυπικὰ μέλος τῆς Π.Ε.ΠΡΟ.ΖΩ. (Πανελλήνια Ἐνωσὴ Προσφορᾶς Ζωῆς) ἀποκτώντας εἰδικὴ ταυτότητα. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἀμέσως μετὰ, διακόσιοι περὶπου ἄνθρωποι μιμήθηκαν τὸ φωτεινὸ παράδειγμα του.

Τῆ σιγῇ αὐτῇ, ἡ Π.Ε.ΠΡΟ.ΖΩ. ἀποτελεῖται ἀπὸ 400 περίπου μέλη. Ἡ τελευταία ἀπογραφὴ πληθυσμοῦ τῆς χώρας (1981) ἔδωσε τὸν ἀριθμὸ 9.667.336.

Μήπως αὐτὸ «λέεω» τίποτα;

Τὸ νόημα τῆς νηστείας.

Η Μ. ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ εἶναι περίοδος νηστείας. Ἀλλὰ νηστεία δὲν σημαίνει μόνο ἀποχὴ ἀπὸ ὀρισμένα ἐδέσματα. Σημαίνει κυρίως ἔντονη ἀπόσπαση ἀπὸ τὰ χρόνια πάθη μας. Οἱ καλοὶ χριστιανοὶ μας ἄς τὸ συνειδητοποιήσουν αὐτό, χάρη σὶς ρουθεσίες τῶν ποιμένων τους. "Ἄς μὴν παραλειφθεῖ λοιπὸν καὶ ἐφέτος αὐτοῦ τοῦ εἵδους ὁ διαφωτισμὸς σὶς ἐνορίες. "Ἔτσι ἡ νηστεία θ' ἀποδείξει ὄντως ψυχωφελῆς. Θ' ἀπεργασθεῖ τὸν, κατὰ τὴ Βίβλο, «ἀγιον» ἄνθρωπον, τὸν ἀληθινὸ χριστιανό. Δηλαδή τὸν ἄνθρωπο, πὸν καθιστᾷ τὴν ψυχὴν του ἡνίοχο τῆς σάρκα.

Βασίλειος Νικολαΐδης († 4.1.1985).

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πρωτοπάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ Βασιλείου Νικολαΐδη ἄφησε ἀσφαλῶς ἕνα δυσαναπλήρωτο κενό

στὸν πατριαρχικὸ περίβολο, σὸ Φανάρι Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ μακαρίτης ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος τὴν προπαραμονὴ τῶν Θεοφανείων, 4 Ἰανουαρίου 1985, καὶ κηδεύτηκε μὲ πάνδημη συμμετοχὴ καὶ διάκρη ὁδὸν σὶς 7 Ἰανουαρίου.

Δὲν ἦταν τυχαῖος ἄνθρωπος ὁ μακαρίτης Ἀρχων Πρωτοπάλτης, ἀλλὰ ἕνας ἀπ' τοὺς στυλοὺς τῆς πατριαρχικῆς μουσικῆς παραδόσεως, τοὺς τελευταίους δύσκολους καιροὺς. Ἡ ζωὴ του ὅλη, ὅπως καὶ ἡ ζωὴ ὅλων ἐκείνων πὸν σημαδεύει ὁ Θεὸς νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο του, ἰδιαίτερα δὲν ὑπερπερισσεύει ἡ ἀνθρώπινη ἀπορία, ἦταν ἕνα ἔμφρηχο φρατῆρι πὸν ἔμνησε τὸν Θεὸ καὶ ἀνυμολογοῦσε «ἐν ἑσπέρα καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρία καὶ ἐν παντὶ καιρῷ». Αἰωνία του ἡ μνήμη.

Ἡ ἀχόρταγη πείνα.

Η ΠΕΙΝΑ καὶ ἡ δίψα πὸν ἀφανίζει τὸν λαὸ τῆς Αἰθιοπίας, ὅπως μάθαμε ἀπὸ πολλὰ δημοσιεύματα καὶ ὅπως εἶδαμε ἀπὸ σχετικὲς κινηματογραφῆσεις, τάραξε λίγο τὴν εὐδαιμονία μας καὶ μᾶς ἔκανε νὰ σκεφτόμαστε κάθε φορὰ πὸν τρώμε καὶ περισσεύει φαγητό, πὸς θά μπορούσαν νὰ σωθοῦν οἱ πεινασμένοι ἀδελφοὶ μας.

Ὅσο ἔλλοχεύει ἕνας κίνδυνος ἐδῶ ἢ νὰ ἐπαναπανθοῦμε σὶν πλησμονὴ τῶν ἀγαθῶν μας ἀφοῦ ἡ πείνα εἶναι σὲ χώρα μακρυνή, ἢ νὰ συμβάλουμε σὲ κάποιο ἔρανο ἢ σὲ τραπεζικὸ λογαριασμὸ μὲ τὸν ψυχρὸ ὄβολο μας καὶ νὰ ἐπαναπανθοῦμε πάλι, ὅτι πράξαμε τὸ κατῆγον μας. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν χορταίνονται καὶ δὲν σώζονται οἱ πεινασμένοι τῆς Αἰθιοπίας. Καὶ δὲν ξέρω κατὰ πόσο σώζεται καὶ ἡ ψυχὴ μας ἔτσι. "Ἄν κοιτάξουμε ὅμως γύρω μας θά βροῦμε τὸ ἴδιο πεινασμένους καὶ τὸ ἴδιο δυστυχημένους ἀδελφούς μας. Κι ἂν δὲν «ποιήσουμε ἔλεος» σ' αὐτούς, οὔτε σὸν Κύριο ποιοῦμε, σύμφωνα μὲ τὴν εὐαγγελικὴ εἰκόνα τῆς κρίσεως. Ἡ πείνα πὸν πρέπει νὰ τὴν χορτάσουμε δὲν βρίσκεται μόνο σὶν Αἰθιοπία ἢ σὲ ἄλλες χώρες τοῦ κόσμου. "Ἄς τὸ προσέξουμε καλὰ αὐτό.

Γιὰ ὅτι ἀφορᾷ σὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε σὶν Διεύθυνση τοῦ Περιδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γεργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

✠ Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους ✠

ΘΕΣΕΙΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ TAKE

Έπειδή στους υποβαλλόμενους στο TAKE λογαριασμούς των νοσοκομείων παρατηρείται ότι σε όρισμένες περιπτώσεις οι θέσεις νοσηλείας των ασφαλισμένων του TAKE είναι διαφορετικές από αυτές που δικαιούνται, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται διάφορα προβλήματα μεταξύ ασφαλισμένων - νοσοκομείων - TAKE, υπενθυμίζουμε ότι οι ασφαλισμένοι του TAKE, σύμφωνα με την άριθ. Γ 10)11927)16.11.1970 απόφαση του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών (ΦΕΚ 125)11.2.1972), που ισχύει, νοσηλεύονται κατά μισθολογική κατηγορία και βαθμό στις παρακάτω θέσεις:

1. Σ έ θ έ σ η Βα:

Μόνον οι έν ένεργεια ή συνταξιούχοι Ιερείς της Α' (πρώτης) μισθολογικής κατηγορίας και τó έν ένεργεια ή συνταξιοδοτούμενο προσωπικό των Ίερών Αρχιεπισκοπών και Μητροπόλεων, του TAKE και ΝΙΕΕ από τόν 5ο βαθμό και πάνω.

2. Σ έ θ έ σ η Ββ:

α. Οί έν ένεργεια ή συνταξιούχοι Ιερείς τών Β' (δεύτερης), Γ' (τρίτης) και Δ' (τέταρτης) μισθολογικών κατηγοριών άσχετως βαθμού, και οι διάκονοι.

β. Οί έν ένεργεια ή συνταξιούχοι υπάλληλοι τών Ίερών Αρχιεπισκοπών και Μητροπόλεων, του TAKE και ΝΙΕΕ τών κλάδων ΑΤ, ΑΡ και ΜΕ μέχρι και του 6ου βαθμού και οι υπάλληλοι τών παραπάνω Οργανισμών του κλάδου ΣΕ από τόν 9ο βαθμό και πάνω.

γ. Τά μέλη της φυσικής και πατρικής οικογένειας όλων τών προαναφερθέντων ασφαλισμένων του TAKE (1 και 2 παράγραφοι), δηλαδή οι σύζυγοι, τά τέκνα, οι γονείς, οι άδελφές και οι άδελφοί, άσχετως μισθολογικής κατηγορίας και βαθμού του προστάτη των.

3. Σ έ θ έ σ η Γ:

Οί έκ τών υπαλλήλων του κλάδου ΣΕ μέχρι του 10ου βαθμού, οι Ίεροψάλτες και τά

προστατευόμενα μέλη της φυσικής και πατρικής οικογένειας αυτών.

Στά μέλη της πατρικής οικογένειας (γονείς, άδελφές) που είναι ασφαλισμένα στον ΟΓΑ και δικαιούνται ύγειονομική περίθαλψη και από τó TAKE, τó Ταμείο παρέχει συμπληρωματική νοσοκομειακή νοσηλεία (διάφορά θέσης) και έξωνοσοκομειακή περίθαλψη σύμφωνα με τήν άριθ. 14) 1984 έγκύκλιό του.

Τά άνωτέρω γνωστοποιήθηκαν στις Αρχιεπισκοπές και Ί. Μητροπόλεις με έγκύκλιο του TAKE.

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟ

Όπως άνακοινώθηκε από τόν Ι.Σ.Κ.Ε., ó άναπληρωτής ύπουργός Οικονομικών κ. Δ. Τσοβόλας κάλεσε στις 11 Φεβρουαρίου τó Προεδρείο του Ίερού Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος και άνεκοίνωσεν ότι «εις τó νέον ένιαίον μισθολόγιον περιλαμβάνονται και οι διαβαθμισμένοι κληρικοί».

Στόν ύπουργό έκφράσθηκάν από τόν πρόεδρο του Ι.Σ.Κ.Ε. εύχαριστίες έκ μέρους τών έφημερίων.

ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΚΚΛ. ΣΧΟΛΩΝ

Με τó υπ' άρ. Φ. 0421)1173) 30)30.1.85 έγκύκλιο έγγραφó του, ή Δ)νη Α1 έκκλησιαστικής Διοικήσεως του ύπουργείου Παιδείας, κοινοποίησε στις έκκλησιαστικές Αρχές τήν υπ' άρ. 3835)1984 απόφαση του Γ' Τμήματος του Συμβουλίου Έπικρατείας.

Μ' αúτην εξαφανίζεται ή υπ' άρ. 1188)1982 απόφαση του Διοικητικού Έφετείου Αθηνών, που είχε κρίνει ότι οι άπόφοιτοι τών έπταταξίων και έξαταξίων έκκλησιαστικών Σχολών δικαιούνται επίδοματος σπουδών. Κατά της αποφάσεως αúτης τó ύπουργείο Παιδείας έκανε προσφυγή, και τó Συμβούλιο Έπικρατείας έλαθε τήν παραπάνω απόφαση, γιατί έκρινε ότι οι άπόφοιτοι τών Σχολών

αúτων λαμβάνουν άπολυτήριο που είναι ίσóτιμο με αúτó τών Σχολείων μέσης έκπαίδευσως.

Η ύπόθεση κινήθηκε μετά άπό σχετικό αίτημα έφημερίου της Ί. Μητροπόλεως Κορίνθου.

★

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ TAKE

—Κωστάκης Ίωάννης, Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 31, σύνταξη 26.044, έφάπαξ 500.981.

—Δρακωνάκης Ίωάν., Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, έφάπαξ 534.790.

—Σιδεράτος Μιχαήλ, Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 566.631.

—Χαλκιά Σοφία, πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 34, σύνταξη 14.283, έφάπαξ 543.245.

—Σαγανά Πανδώρα, πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 33, σύνταξη 13.862, έφάπαξ 521.870.

—Μπρέστας Γεώργιος, Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 24, σύνταξη 19.246, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 441.471.

—Ανδριώτης Νικόλαος, Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 33, σύνταξη 27.724, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 544.496.

—Τσιαπράκας Δημ., Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 31, σύνταξη 26.044, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 506.550.

—Μπέλλος Μιχ., Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, έφάπαξ 547.871.

—Καποδίστριας Γεώργ., Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 547.017.

—Ίωσηφίδης Σάββας, Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, έφάπαξ 554.878.

—Παπαγεωργίου Σωκρ., Ιερεύς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκογ. επίδ. 1.816, έφάπαξ 566.877.

Στις παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε αύξηση 10ο) από 1.1.84.